
ILIRSKE TEME 8

Dimitrij Grlj

*Zgodovinski pregled
športa na Bistriškem*

Ilirska Bistrica, 2011

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

796(497.4Ilirska Bistrica)(091)

GRLJ, Dimitrij

Zgodovinski pregled športa na Bistriškem / Dimitrij Grlj. -
Ilirska Bistrica : Društvo za krajevno zgodovino in kulturo, 2010.
- (Zbirka Ilirske teme ; 8)

ISBN 978-961-91919-4-1

253152000

*Šport je aktivnost, omejena s pravili
in obogatena s tekmovalnostjo.*

(Boštjan Nachbar)

KNJIGI NA POT

Ko smo si v Društvu za krajevno zgodovino in kulturo leta 1994 omislili monografsko zbirko *Ilirske teme*, kot dopolnilo že uveljavljenemu interdisciplinarnemu domoznanskemu zborniku *Bistriški zapisi*, nismo pričakovali tako plodovito bero različnih tematik iz naše preteklosti. Na začetku leta 2011 z veseljem spremljamo na pot že osmo številko *Ilirskih tem*, ki je v celoti posvečena zgodovini športa in telesne kulture na prostoru današnje občine Ilirska Bistrica.

Šport in telesna kultura v najširšem smislu te besede imata v naših krajih bogato tradicijo. V Ilirski Bistrici so kot tretji v Sloveniji v sedemdesetih letih 19. stoletja ustanovili podružnico slovenskega sokolskega društva, leta 1905 pa so sokolstvo obnovili z ustanovitvijo društva Ilirski sokol o čemer je napisal obsežen članek **Vojko Čeligoj** v zborniku *Bistriški zapisi* 6. Odtlej lahko govorimo o zgodovini športa na Bistriškem, ki je v dobrih sto letih dosegel velik razmah in tudi pomembne tekmovalne uspehe. To bogato tradicijo je strnil v osmi številki *Ilirskih tem* **Dimitrij Grlj**, ki je svoje delo naslovil *Zgodovinski pregled športa na Bistriškem*. Že v naslovu je avtor z oznako 'pregled' želel povedati, da je s tem delom zaoral ledino in da bodo novi raziskovalci športne preteklosti pri nas lahko na njegovih dognanjih nadaljevali delo.

Dimitrij Mitko Grlj je eden znanih športnih delavcev pri nas. V mladosti je bil aktiven odbojkar, je eden od začetnikov-ustanoviteljev košarke v Ilirski Bistrici in prvi trener KK Lesonit, ki je nastopal celo v prvi jugoslovanski košarkaški ligi. Je tudi eden od začetnikov bridža v naših krajih in dolgoletni aktivni igralec te miselne igre s kartami. Kot dolgoletni predmetni učitelj telesne vzgoje na OŠ Dragotina Ketteja je vzgojil številne športnike, ki so uspešno nastopali v znanih slovenskih klubih in tudi v državni reprezentanci.

Grlj že več let sistematično zbira gradivo o razvoju športa pri nas, svoja dognanja pa je strnil v knjigo, v kateri na več kot 110 straneh predstavlja razvoj vseh športnih panog in društev, tudi rekreacijskih, ki so ali pa še

vedno delujejo v naši občini. Njegovo delo bi v grobem lahko razdelili v štiri vsebinske sklope. V prvem obravnava razvoj športa od njegovih začetkov, preko obdobja med obema svetovnjima vojnama, do leta 1950. V drugem, najobsežnejšem delu, predstavlja športne klube in društva, pa tudi društva, ki se ukvarjajo z rekreacijo in jih ne moremo šteti povsem kot športna. Tretji del svoje knjige namenja predstavitvi športne dejavnosti v nekaterih večjih in tudi manjših krajevnih sredinah naše občine: v KS Knežak, v Kočaniji, Podgradu, Jelšanah, Harijah in na Veliki Bukovici.

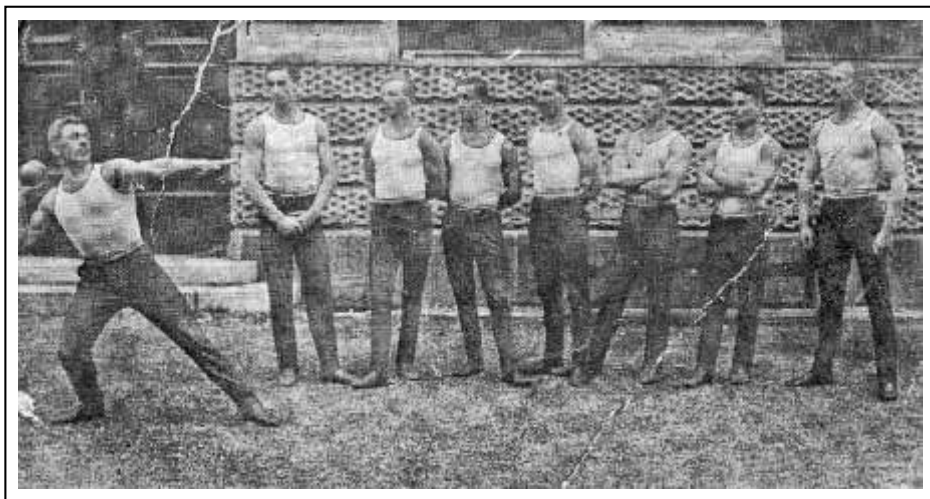
Četrty vsebinski sklop je zelo pester, saj avtor v njem obravnava šolska športna društva, pa nekdam zelo razširjene in odmevne sindikalne delavske športne igre, športno udeleževanje upokojencev in društva, ki so se ali se še ukvarjajo z rekreacijo. V tem delu je predstavil tudi delovanje nekoč uspešne občinske Športne zveze in pred leti ustanovljene Zveze športnih društev. Knjigi je dodan seznam vseh dobitnikov priznanj Janka Kovačiča in občinskih Bloudkovih priznanj, ki jih je podeljevala občinska Športna zveza. Za konec pa je avtor dodal nekaj duhovitih zgod in nezgod, ki so spremljale naše športnike na njihovi poti.

Društvo za krajevno zgodovino in kulturo se kot izdajatelj zahvaljuje Dimitriju Grlju za njegovo prizadevanje in trud, ki ga je vložil v pripravo tega dela. Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da se je odpovedal plačilu za avtorstvo te za poznavanje zgodovine športa na Bistriškem pomembne knjige. Naša zahvala gre sponzorjem oz. donatorjem: Občini Ilirska Bistrica, Banki Koper, Plaming skupini d.o.o., Ilirska Bistrica, Plami-pur d.d., Podgrad, Zavarovalnici Triglav, Lipoltu Dva d.o.o., Ilirska Bistrica, Atelje Villa d.o.o., Ilirska Bistrica, Miran Rolih s.p., Zarečje in Pro-ToM d.o.o., Ilirska Bistrica, ki so s svojo finančno podporo omogočili izdajo knjige.

Tomo Šajn, urednik

ŠPORT PRED LETOM 1950

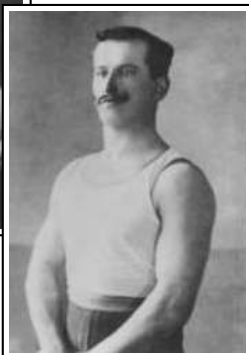
Prepričani smo, da imajo kulturne in športne dejavnosti, ki so po drugi svetovni vojni doživele pravi razcvet, prav gotovo korenine v drugi polovici devetnajstega stoletja in sicer v dobi čitalnic, ko se je odvijalo kulturno, politično, narodno in družabno življenje. V začetku dvajsetega stoletja so podobne dejavnosti začela gojiti različna prosvetna društva. Tako poznamo tudi pri nas sokolsko in orlovsko gibanje. Po nekaterih podatkih naj bi začetki sokolske telovadbe segali v zadnja desetletja 19. stoletja, torej v obdobje čitalnic. Leta 1905 so bistriški navdušenci ponovno in uradno obudili Telovadno društvo Ilirski Sokol, ki je s premori deloval do sredine dvajsetih let, ko so ga italijanske oblasti prepovedale. V Telovadnem društvu Ilirski sokol so poleg strumnih prostih vaj gojili tudi talno in orodno telovadbo, nekatere atletske panoge pa tudi igre z žogo (nogomet, hazena). Naš rojak Janko Kovačič iz Smrij se je leta 1911 kot reprezentant slovenske telovadne vrste udeležil mednarodnega tekmovanja v Italiji in dosegel izvrstne rezultate v suvanju krogle, talni in orodni telovadbi, plezanju po vrvi in teku na 100 m. Leta 1912 so slovesno odprli Sokolski dom. Obširno zgodovino sokolstva in orlovstva v Ilirski Bistrici so opisali Vojko Čeligoj v Bistriških

Janko Kovačič in njegov izjemni rezultat v suvanju krogle, na skrajni desni je vodja slovenske vrste Viktor Murnik, Torino (1911)

*Viktor Tomšič,
telovadec bistriškega
Sokola in rokoborec*

zapisih 6, diplomantki Marica Hodnik – Širca in Barbara Jenko v diplomski nalogi Sokolstvo in Orlovstvo v Ilirski Bistrici ter Boris Rutar v diplomski nalogi Ilirski sokol 1904 do 1913.

Znano je, da smo v času bistriškega Sokola imeli več odličnih telovadcev. Poleg Janka Kovačiča je bil zelo uspešen telovadec tudi Viktor Tomšič iz Ilirske Bistrice, ki se je v času šolanja na Mahrovi trgovski šoli v Ljubljani družil z odličnim in zelo znanim slovenskim telovadcem Viktorjem Murnikom. Viktor Tomšič je bil v tem času član ljubljanskega Sokola in je

postal izjemen telovadec in rokoborec v grško-rimskem slogu. V rokoborbi je premagal tudi Johna Raičevića, reprezentanta Italije in kasnejšega svetovnega prvaka. Pozneje se je posvetil bistriškemu Sokolu. Omenimo še dva telovadna doma, kjer so vadili telovadci orlovske in sokolske organizacije. Prvi so vadili v trnovski "dvorani", drugi pa v sokolskem domu v Bistrici.

Leta 1925 je bilo ustanovljeno nogometno društvo Zora. Igrišče je bilo v

Leta 1925 je bilo ustanovljeno prvo bistriško nogometno društvo Zora. V prvi vrsti z leve : Milan Šajn, Lado Petrič (Dimnikarjev) in Drago Ličan; v drugi vrsti: Franc Batista, Anton Smrdelj (Premčov) in Ciril Primc (Hladov); v zadnji vrsti: Bogomil Primc (Hladov), Franc Petrič (Dimnikarjev), Boris Martinčič, Stanko Starec (Čenarjev) in Adolf Batista

Trnovem ob sedanji Gubčevi ulici. Po letu 1927 je zaradi prepovedi italijanskih oblasti v naših krajih zamrlo kulturno in športno življenje. Takrat so se s športom ukvarjali v glavnem učenci in dijaki, vključeni v mladinske organizacije po italijanskih šolah. Športna tekmovanja so bila v organizaciji GIL (Gioventu Italiana del Littorio).

Vemo, da je takrat obstajalo športno društvo Nevoso (po naši gori Snežnik). Znani so tudi uspehi tedanjih športnikov, ki so kot najboljši atleti in atletinje reške province nastopili na državnem prvenstvu v Rimu. Pri ženskah je kot odlična atletinja v teku zaslovela Olga Mršnik (opozarjamo na nasilno fašistično spreminjanje naših priimkov – v tem primeru Mersini!), pri moških pa Anton Štemberger st.

Diploma Olge Mršnik za osvojeno prvo mesto v teku na 80 m

Košarko so v Ilirski Bistrici igrali že za časa italijanske okupacije, okrog leta 1937 (igrišče za sedanjo stavbo Sokolskega doma)

v teku ter Jože Gaertner v skoku v daljino in višino in Ivko Smuk v skoku ob palici. Sokolski dom je postal last fašistične zveze. Stavbo so preimenovali v Casa del fascio. Iz za te stavbe so zgradili igrišča za tenis in košarko. Fotografije pričajo, da so igrali košarko v Ilirski Bistrici in Trnovem že pod italijansko okupacijo. Lahko trdimo, da smo poznali košarko med prvimi na današnjem ozemlju Slovenije. Zgrajeno je bilo tudi nogometno igrišče v Ilirski Bistrici. Še danes nekateri imenujejo to igrišče "kampo" (campo sportivo), kot so takrat poimenovali nogometno igrišče. V tem času so nogomet in košarko igrali v društvu Nevoso.

Vemo, da so občasno organizirali nogometne tekme med vojaki in domačini. V Ilirski Bistrici so igrali nogomet nekateri odlični italijanski nogometaši, ki so tu služili vojsko. Pravijo, da sta tu igrala slavna Giuseppe Meazza in Silvio Piola. Gledalci so občudovali igralca, ki so mu pravili Carroarmato (tank). Že takrat so se nekateri Bistričani zasebno ukvarjali z namiznim tenisom. Pravi mojstri za namizni tenis so bili Bistričani Stano Poljšak, Viko Tomšič, Vinko Jagodnik in Julijan Gržina. Iz tistih časov se spominjamo tudi prvih smučarjev (Jože Slavec, Jože Gaertner, Drago Raspor, Ivko Smuk, Julijan Gržina, Janko Muha). Seveda je tu govor o rekreativnem, neorganiziranem športu. Fotografije pričajo o smučarskih tekmah, ki so jih Italijani organizirali na Klanski polici pri Gomancih. Tam je bila tudi 40-metrška smučarska skakalnica. Prav gotovo pa časi niso bili naklonjeni večjim uspehom naših ljudi na kulturnem in športnem področju. Pravo mrtvilo pa je bilo med vojno v letih od 1943 do konca vojne.

Mali maraton (20 km) do Zabič in nazaj. Zmagovalna ekipa: Pavel Schulthaus ter brata Silvester in Dominik Maraž, 1946

Pravi razcvet je kulturno in športno življenje doseglo po osvoboditvi. Nekdanji športni in kulturni zanesenjaki so takoj pričeli z organizacijo tekmovanj. Starejši Bistričani se še spominjamo atletskih tekaških tekmovanj, tekmovanj v smučarskih tekih, tekem v hitri hoji in kolesarjenju.

Naj zabeležimo tudi imena prvih pobudnikov teh tekem. Med prvimi je bil gotovo bivši

Športne in telovadne ekipe na prvomajski paradi. Prepoznamo nogometaše: Mito Tomšič, Alojz Novak, Ado Milostnik, Janko Muha, Vinko Jagodnik, Mile Škrabolje, Danilo Novak

sokolski vaditelj Aleksander Ličan, ki se je dobesedno razdajal kot organizator športnih tekmovanj in kot režiser gledaliških iger. Pod njegovim vodenjem so kmalu po vojni organizirali športna tekmovanja.

Na tekmi med starimi in mladimi je pravico delil sodnik Aleksander Ličan (okrog leta 1950)

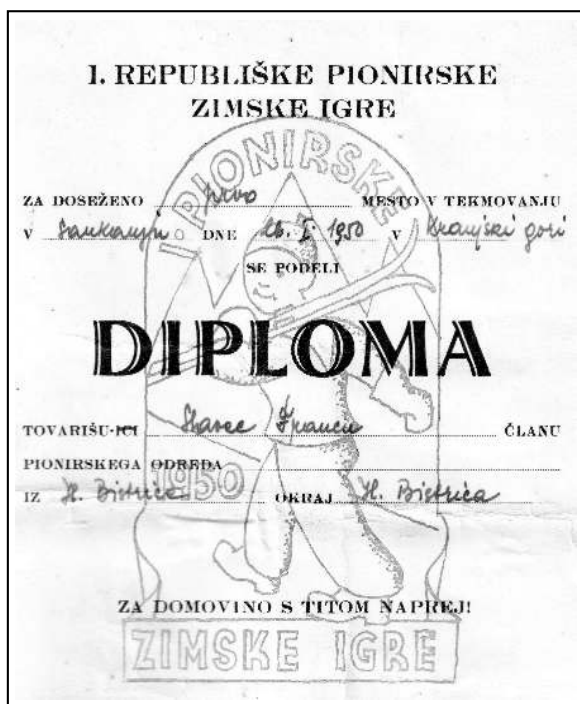
Priznanja najboljšim v teku. Najboljši: Lojzo Novak, Janko Muha in Ado Milostnik. Med sodniki prepoznamo Boška Mariniča (stoji drugi z leve)

Pa omenimo tudi najpomembnejše nogometaše iz teh časov. "Stari": Bruno Skok, Drago Ličan, Lado Škrlič, Mile Ambrožič, Mile Šajn, Julijan Gržina, Cveto Klun, Jože Batista, Jože Žnideršič, Zoro Poljšak, Ivko Smuk, Jože Čotar, Tadija Kukić "Mladi": Marcelo Madotto, Lojzo Novak, Friderik Tomšič, Lucijan Saccomandi, Emil Volk, Vinko Jagodnik, Franc Jagodnik, bratje Drago, Janko in Ado Muha, Vinko Poljšak, Vitomir Dekleva, Jadran Perkan, Saša Batista V športno življenje na Bistriškem se je vklopil Slavko Podkrižnik, ki je nastopil službo v Ilirski Bistrici. Postal je gonilna sila našega športa. Na njegovo pobudo so ustanovili Fizkulturno društvo Ilirija, v katerem so bile vključene razne sekcije. Mariborčan Slavko Podkrižnik, sicer bistriški zet (poročen je bil z Lado Mohorčič) je bil odličen organizator in športnik. Takrat je bil nogomet glavna športna panoga, člani društva pa so se ukvarjali tudi s kolesarjenjem, šahom in namiznim tenisom. Svoje društvene prostore so imeli v nekdanji Ličanovi trgovini v Guranjem kraju. Za razvoj nogometa v Ilirski Bistrici ima veliko zaslug tudi bančni delavec Amon Ambrožič.

Pod njegovim vodstvom so preuredili in posodobili nogometno igrišče. V nogometu so nastopali člani, mladinci in pionirji. Očividci se še spominjajo otvoritve prenovljenega igrišča, ko je bilo odigrano kar pet tekem v enem dnevu.

Profesor Tego Malis in pozneje profesor Boško Marinič sta v času službovanja na bistriški gimnaziji navdušila mladino za smučanje in igro med dvema ognjema. Po zaslugi profesorja športne vzgoje Boška Mariniča so v Ilirski Bistrici spoznali tudi novo športno panogo – odbojko, ki je prevzela vso mladino v Bistrici. Poleg Boška Mariniča sta vidno vlogo pri odbojki odigrala tudi Viktor Zrimšek in Ivan Stibilj. Omenimo naj, da je Boško Marinič v letu 2006 prejel Bloudkovo priznanje za življenjsko delo na področju športa v Sloveniji, kot športni pedagog pa je začel delati ravno v Ilirski Bistrici. Prvi igralci košarke pri nas so bili poleg Boška Mariniča in Ivana Stibilja še Danilo Spetič, Sergij Šlenc, Janko Muha, Stano Koren in Aleksander Batista. V letu 1950 nas je Franc Slavec razveselil z najboljšim rezultatom v Kranjski Gori, ko je postal republiški prvak v sankanju.

Istega leta je najboljši bistriški šahist Vojko Valenčič sodeloval na mladinskem šahovskem prvenstvu Primorske v Idriji. Pozneje se je razvil v odličnega šahista.

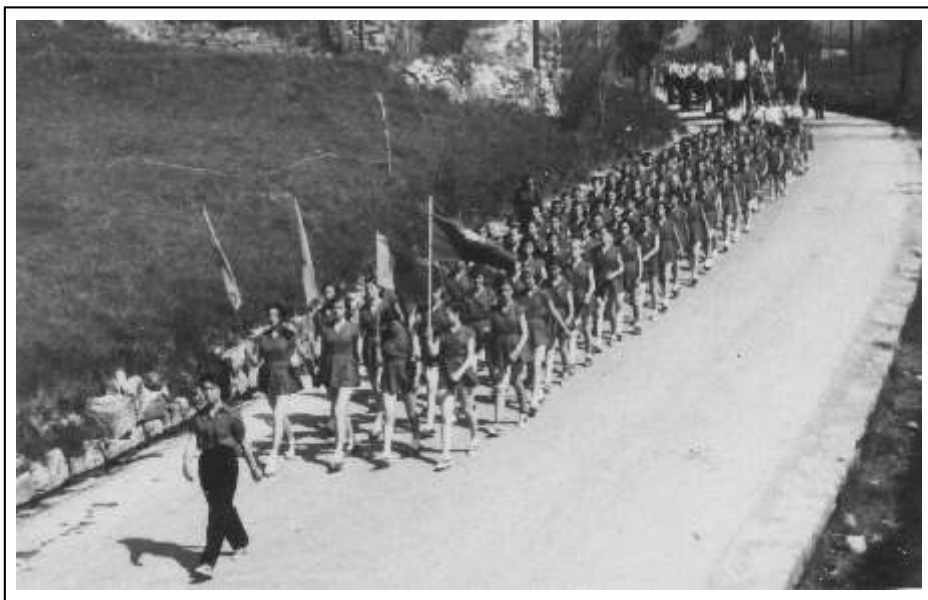

Franca Slavca za osvojeno prvo mesto v sankanju, 1950

OBDOBJE TVD PARTIZAN

Okrog leta 1950 je prišlo do reorganizacije telesnovzgojne aktivnosti. Telesnovzgojno društvo Partizan Slovenije (TVD Partizan) je povezal vse telesnovzgojne aktivnosti na Slovenskem in hkrati nadaljeval slovensko sokolsko tradicijo. Po zgledu vseh večjih krajev v Sloveniji je bilo tudi v Ilirski Bistrici ustanovljeno telovadno društvo TVD Partizan Ilirska Bistrica. Društvo je bilo izredno aktivno dobrih 15 let.

Iz zapisnikov sej upravnega odbora je razvidno plodno delo te organizacije. Organizacija je štela 370 članov. Organizirane so bile redne telovadne ure v zasilni telovadnici Nižje gimnazije, ki je bila neprestano zasedena. V okviru društva so delovale razne sekcije: gimnastika, odbojka, košarka, rokomet, nogomet, strelstvo, balinanje, konjenišтво, kolesarstvo, nogomet, šah in plavanje. Veliko skrb so posvečali vzgoji

TVD Partizan je svojo dejavnost predstavil na številnih nastopih, predvsem na akademijah in proomajskih proslavah. Na sliki prepoznamo Nerino Šoba, dobitnico priznanja okrajnega ljudskega odbora Koper za uspešno delo na področju telesne vzgoje (1957). Skupina mladink na fotografiji je sodelovala tudi na gimnaestradi v zagrebškem Maksimiru

Od 26. junija do 6. julija 1959 je v Beogradu potekal zvezni zlet Partizana, na katerem so nastopili tudi Bistričani

drugih številnih občinskih prireditvah. Leta 1959 so mladinke in mladinci sodelovali na zveznem zletu Partizana v Beogradu, kjer so bili množični telovadni nastopi in tekmovanja v atletiki in drugih športnih disciplinah. O pripravah na ta zlet, ki jih je imela strokovna učiteljica telesne vzgoje Mara Primc in o samem poteku sodelovanja na tem zletu vedo veliko povedati udeleženci zleta in njihova voditeljica Marga Mršnik.

Pomembno delo je TVD Partizan opravilo pri širjenju telesne vzgoje po vaseh. V vaseh, kjer so bile osnovne šole, so ustanovili razne športne sekcije za odrasle občane. Le-ti so se udeleževali občinskih tekmovanj (odbojka, strelstvo, nogomet). Odmevne prireditve TVD Partizana so bili spomladanski krosi, bakladne štafete in orientacijski pohodi. Veliko pozornosti so posvetili splošni telesni vzgoji mladih, ki so svoje telovadne veščine prikazovali na raznih akademijah in nastopih. Zasluge za to delo gre pripisati učiteljem telesne vzgoje Anici Sosič, Savini Šlenc-Gorišek pozneje Mariji Kovšca-Primc, Milanu Primcu ter vaditeljem (Nerina Šoba, Silvo Žnidaršič, Jože Pegan...). Med številnimi funkcionarji, ki so vodili TVD Partizan so bili naslednji športni zanesenjaki: Tadija Kukić, Dušan Keber, Bogdan Bernik, Janez Zabukovec, Drago Grlj, Saša Batista, Nerina Šoba, Slavko Jenko in Dušan Dujc.

vaditeljev in drugih strokovnih kadrov. Ustrezne tečaje v Kopru, Ljubljani, v Kranjski Gori in Mozirju so opravili: Mitja Derenčin, Nerina Šoba, Marga Mršnik, Jože Pegan, Silvo Žnidaršič, Zorko Antonič, Teo Šircelj, Sašo Batista in Vladimir Žnideršič. Veliko pozornosti so posvetili skrbi za igrišča in nabavi telovadnih orodij in rekvizitov. Vse sekcije so svojo dejavnost predstavljale na vsakoletnih manifestacijah in akademijah, ob prvomajskih praznikih, ob spremljanju Titove štafete in

*Polkovnik
Buda Ratković
predaja bazen
Bistričanom v
uporabo, 1952*

Zelo dobro je organizacija Partizana sodelovala z vojaško garnizijo, s katero so organizirali številna tekmovanja v raznih disciplinah. Nekateri odlični športniki – vojaki in oficirji, so okrepili članske ekipe TVD

Partizana. Leta 1952 je sledila največja pridobitev tega sodelovanja – izgradnja športnih igrišč in olimpijskega bazena (uradna otvoritev leta 1955). Pomembno vlogo pri gradnji bazena je imel major Jadran Miculin. Ustvarjeni so bili pogoji za vodne športe.

Skupaj s plavalno zvezo Slovenije so 12. julija 1956 priredili odmevno republiško prvenstvo v plavanju, ki se ga je udeležilo 150 tekmovalcev iz Slovenije. Tekmovanja so se udeležili tudi domačini. Odigrana je bila tudi ekshibicijska tekma v vaterpolu.

V petdesetih letih se je Ivan Knafelc šolal v Mariboru in v tem času je treniral in tekmoval v boks za Boksarski klub Železničar – Maribor. V letih 1956 in 1957 je bil mladinski prvak Slovenije v boks v težki in supertežki kategoriji.

*Ivan Knafelc, slovenski mladinski boksarski
prvak in slovenski reprezentant, 1957*

Sprva so športniki v Ilirski Bistrici dosegali odlične uspehe v odbojki, saj so se Bistričani v tej športni panogi leta 1953 kot najboljša ekipa na Primorskem kmalu uvrstili na ligaško tekmovanje najboljših v Sloveniji. A je kmalu košarka postala najpopularnejša športna panoga. Odbojka se je »preselila« v Jelšane. Tudi Jelšanci so odlično nadaljevali bistriško tradicijo in igrali pomembno vlogo na ligaških tekmovanjih. Hiter vzpon so napravili košarkarji tedanjega TVD Partizana, ko so se po nekaj letih povzpeli med najboljše na Primorskem, pozneje pa tudi v Sloveniji. V 60-letih se športne sekcije Partizana osamosvojijo. Društva in klubi so dobili pokrovitelje, ki so jih finančno tudi podpirali. Društva so se povezala v Zvezo za telesno kulturo. Leta 1967 je zamrlo delo TVD Partizan in ostaja samo spomin na povojno športno organizacijo.

Najprej je bilo v Ilirski Bistrici zelo veliko zanimanja za odbojko. Po letu 1956/1957 postane košarka šport številka 1, odbojka se "preseli" v Jelšane

ODBOJKA

Kot je bilo že omenjeno je bila odbojka po letu 1945 poleg nogometa najbolj priljubljena igra z žogo. To športno panogo je v Ilirski Bistrici razvil profesor telesne vzgoje Boško Marinič, ki je bil zaposlen na Nižji gimnaziji v Ilirski Bistrici. Skupaj z železničarskim uslužbencem Viktorjem Zrimškom sta navdušila Bistričane, da so se lotili igranja odbojke. Kljub temu, da sta se kmalu odselila iz Ilirske Bistrice, so odbojkarji še nadalje uspešno gojili ta šport. V obdobju TVD Partizan je odbojcarska sekcija odigrala vidno vlogo na Primorskem.

V petdesetih letih se je odbojcarska ekipa kot prvak Primorske uvrstila v republiško ligo. Bistriški odbojkarji so bili: brata Dimitrij in Rajko Grlj, Janez Knol, Emil Volk, Franc Boštjančič, Edo Lenarčič, Dušan Prosen, Anton Štemberger, Janez Muha, Roman Kopriva, Saša Batista in Anton Primc. V ekipi so nastopali tudi odlični igralci, pripadniki bistriškega garnizona. Vzporedno z odbojko so se Bistričani lotili tudi košarke. Igralci odbojke so bili tudi odlični igralci košarke. V času šolanja v Postojni in Ljubljani jih je vse bolj pritegnila košarka. Tako je leta 1958 usahnilo veselje do odbojke.

Prva odbojcarska ekipa v Ilirski Bistrici okrog leta 1948. Prepoznavna sta Viktor Zrimšek (stoji drugi z leve) in Boško Marinič (čepi drugi z leve)

KOŠARKA

Kot že povedano je košarka dosegla viden vzpon že v okviru TVD Partizana. Leta 1958 je postala košarkarska ekipa TVD Partizana iz Ilirske Bistrice ena vodilnih ekip na Primorskem in se tako uvrstila v republiško ligo. Uspehi košarkarjev so se nizali. Leta 1962 je košarkarska ekipa osvojila odlično 5. mesto v prvi republiški ligi. Istega leta je delavski svet tovarne Lesonit sprejel sklep, da postane tovarna pokrovitelj košarkarske ekipe iz Ilirske Bistrice. Nastal je Košarkarski klub Lesonit. Največji praznik bistrškega športa se je zgodil leta 1964, ko je Košarkarski klub Lesonit postal absolutni prvak prve slovenske lige.

Še več, na kvalifikacijah za vstop v prvo zvezno (jugoslovansko) ligo v Sarajevu so si košarkarji priborili članstvo v družbi najboljših jugoslovanskih klubov. V prvo zvezno ligo so bistrško košarko popeljali igralci Drago Antoniĉ, Edo Barone, Ante Ćosiĉ, Rajko Grlj, Zvonko Kandare, Darko Kirn, Edo Lenarĉiĉ, Dušan Prosen, Anton Štemberger, Emil Šuštar, Miha Ujĉiĉ, Andrej Źnidaršić in trener Dimitrij Grlj. Tu so v

Ekipe KK Partizan, prvak Primorske, 1958. Stojijo: Dušan Prosen, Silvo Źnidaršić, Sergij Šlenc, Saša Batista, Dimitrij Grlj; spredaj: Rajko Grlj, Edo Lenarĉiĉ in Anton Štemberger

Starejšim igralcem so se pridružili mlajši. Prva vrsta: Andrej Žnidaršič – Bucu, Rajko Grlj, Nito Kopriva, Dimitrij Grlj; stoje: Anton Štemberger, Duško Prosen, Emil Šuštar, Janko Šlenc, Srečko Žiberna, Vojko Bobek, Edo Barone, Silvo Žnidaršič. Manjka: Edo Lenarčič

konkurenci najboljših evropskih igralcev ostali le leto dni. Sledila so tekmovanja v prvi slovenski ligi. Ponovil se je uspeh iz prejšnjih let. Košarkarji Lesonita so postali ponovno republiški prvaki in so se leta 1966 uvrstili v drugo zvezno ligo – zahod. V tej konkurenci košarkarskih

KK Lesonita, prvak Slovenije in član prve zvezne lige (stoje: Zvonko Kandare, Rajko Grlj, Drago Antonič, Anton Štemberger, Andrej Žnidaršič, Edo Barone, Dimitrij Grlj-trener; čepijo: Darko Kirn, Dušan Prosen, Edo Lenarčič, Emil Šuštar in Miha Ujčič)

ekip Slovenije, Hrvaške in Bosne so bili igralci Lesonita uspešni tri košarkarske sezone.

Omenimo še izredno zanimivo prijateljsko tekmo med domačim Lesonitom in izbrano reprezentanco Zvezne republike Nemčije, ki si jo je ogledalo okrog 2000 gledalcev. Naštejmo trenerje, ki imajo zasluge za uspehe košarkarjev v času največjih uspehov. To so Dimitrij Grlj, Anton Štemberger, Edo Lenarčič, Janez Bajc, Janez Wallas, Drago Polž, Tine Logar, Igor Jeltnikar in Janez Potočnik – Drol.

Ko pregledujemo zgodovino bistrške košarke ne moremo mimo uspešnega dela pri vzgoji mladih košarkarjev v osnovnih šolah v letih 1966 do 1976. Večina osnovnih šol v občini se je vključila v manifestacijo Košarkarske zveze Slovenije - v Pionirski košarkarski festival, kjer so mladi košarkarji v ženski in moški konkurenci dosegali vidna mesta pri vrhu. Nazadnje, leta 1975, so pionirji Osnovne šole Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice postali prvaki Slovenije.

Pionirski prvaki Slovenije, 1975. Stojijo: Anton Štemberger (pomočnik trenerja), Jadran Vičič, Franc Smrdelj, Anton Grlj, Mitja Muha, Frane Čekada, Janko Kaluža, Niko Dujc in trener Dimitrij Grlj; Čepijo: Ivan Hribar, Hubert Golle, Robert Jenko, Danilo Čandek in Marino Samsa

V Pionirskem košarkarskem festivalu je v sedemdesetih letih blestela tudi ženska šolska košarkarska vrsta, ki je po zgledu dečkov posegala po najboljših uvrstitvah na Primorskem pa tudi v republiškem merilu. V času svetovnega košarkarskega prvenstva v Ljubljani leta 1970 sta moška in ženska šolska ekipa igrali v republiškem finalu in se uvrstili med najboljše v Sloveniji. Tako je KK Lesonit imel v sedemdesetih letih dober košarkarski naraščaj pri pionirjih in pionirkah.

Po letu 1976 so bili sprejeti portoroški sklepi o drugačni organiziranosti košarkarskih klubov, ki so pustili po celi Sloveniji tudi negativne posledice. Košarka je namreč postala dvoranski šport, in mnoga društva (tudi v Ilirski Bistrici) niso imela ustreznih pogojev za tekmovanje v močnejših ligah.

Toda ljubitelji košarke so nadaljevali z igranjem košarke. Nekaj let so gostovali v Podgradu, kjer so imeli sodobnejšo telovadnico. Po letu 1983 je nastopil daljši premor. Leta 1996 so se nekdanji privrženci košarke ponovno ogreli za to igro. Z dograditvijo športne dvorane pri osnovni šoli v Ilirski Bistrici so bili ustvarjeni pogoji za nadaljevanje dela s košarkarskimi ekipami. Leta 1996 so ustanovili Košarkarski klub Ilirska Bistrica, kmalu pa je pokroviteljstvo nad košarkarji prevzela tovarna Plama - pur Podgrad. Košarkarji od leta 1998 nastopajo v drugi ali tretji slovenski košarkarski ligi. Zasluga za uspešno delo kluba v tem času gre

Ženska košarkarska ekipa OŠ Dragotina. Ketteja se je v sedemdesetih letih večkrat uvrstila kot najboljša ekipa na Primorskem v republiško finalno tekmovanje. Stojijo: Zdenka Muha, Barči Hodnik, Nevenka Tomšič, Ester Mikulin, Biserka Kuret, Bogdana Milostnik, čepijo: Sonja Samsa, Ivanka Hrašan, Astrid Smuk in Erika Rubeša

Članska ekipa KK Plama - pur leta 2004. Stojijo z leve: Marko Mihačič, Aleš Mihačič, Alen Frank, Goran Jankovič, Martin Novak, Borut Mihačič, Uroš Trdan in Rok Zupan (trener). Čepijo: Patrik Grošelj, Uroš Jenko, Jan Iskra, Andraž Železnik in Matej Rebec

nekdanjim košarkarjem, v prvi vrsti Radošu Gregorčiču. Vidno vlogo so pri ponovni oživitvi košarke odigrali Igor Maljevac, Vladimir Godec, Stojan Frank, Igor Fabec, Niko Poljšak, Stojan Mikuletič, Marjan Pirih, Drago Antonič, ter trenerji Dušan Jenko, Mitja Muha, Aleš Derenčin, Rok Zupan (pri članih) ter Frane Čekada, Edo Lenarčič in Polde Fatur z mlajšimi selekcijami. Zadnje štiri sezone so člansko ekipo vodili: Aleš Lenassi, Aleksander Boškovič in Rok Zupan. Kadete sta trenirala Rok Zupan in Martin Novak, pionirje in mlajše dečke pa Uroš Jenko.

Članska, mladinska, kadetska in ekipa dečkov neprekinjeno uspešno nastopajo v ustreznih državnih ligah. V obdobju 1997 – 98 so igrala pod vodstvom Miloša Žbogarja tudi dekleta. Predsedniki kluba so bili: Vladimir Godec, Igor Maljevac, Radoš Gregorčič, Peter Šircelj in Bojan Gorjanc.

V Ilirski Bistrici so začeli svojo športno kariero trije odlični košarkarji. Mitja Muha je bil s skupino slovenskih perspektivnih košarkarjev na pripravah v ZDA ter nato igral in treniral v raznih klubih v Sloveniji. Romeo Ličan je okrepil prvoligaša Slovana in mu ostal zvest do konca

Članska ekipa 2009/2010: Gorjanc Bojan, Martin Novak, Robi Hreščak, Bojc Gorjanc, Peter Iskra, Denis Polh, Anže Srebovt, Jernej Turnšek, Rok Zupan, Matej Valenčič; Čepijo: Marko Bizjak, Uroš Jenko, Jakob Bizjak, Uroš Kuret, Tilen Iskra, Aljaž Iskra, Luka Puntarič

kariere. Nejc Glavaš pa je igral v mladinskih vrstah Olimpije, v sezoni 2005/06 je v dresu Postojne igral na prvoligaških parketih. Igral je tudi za košarkarje Zagorja, nazadnje pa je igral na Poljskem.

Predstavniki več generacij košarkarjev na srečanju, 2010

STRELSTVO

Strelstvo ima na Bistriškem dolgoletno tradicijo. Časopis Slovenski narod je že leta 1891 poročal, da je v Ilirski Bistrici skupina članov ustanovila "družbo strelcev". Načelnik te družbe je bil notar Janko Rahne. Streljanje z navadno sobno puško so imeli enkrat tedensko v igralni sobi gospe Jelovškove. Očitno je to društvo delovalo v okviru Bistriško -Trnovske čitalnice. Pozneje je bilo strelstvo razširjeno le med lovci. Organizirano so strelci začeli delovati šele po drugi svetovni vojni pod okriljem Telesno-vzgojnega društva Partizan Ilirska Bistrica. Organizatorji te zvrsti športa so bili predvsem predstavniki tedanje ljudske milice. Še posebej pomembno vlogo so odigrali Niko Krašovec, Oskar Gorkič, Jožef Rogač in Mirko Mahnič. Leta 1971 so v Ilirski Bistrici ustanovili Občinsko strelsko zvezo, ki je vključevala vse "Strelske družine 4. junij" v občini. Te so bile skoraj v vseh krajevnih skupnostih in podjetjih. Naštejmo jih: Ilirska Bistrica, Prem, Knežak, Jelšane, Bač, Podgrad, Lesonit, Transport, Javor Bač, Pošta Ilirska Bistrica, GG Postojna, Vojni pošti Trnovo in Ilirska Bistrica, Postaja ljudske milice Ilirska Bistrica. Vodilno vlogo pri organizaciji strelske zveze je imel predsednik Jurij Štemberger, ki so mu poleg že prej omenjenih navdušencev pomagali sprva še Anton Ribizel,

*Veteranska
strelska ekipa:
Tijob Grgič,
Jurij Štemberger
in
Stanislav Mahne.
Še vedno v
vodstvu društva*

Petar Nikolić, Ivo Kovačič, kasneje pa še Ivan Česnik, Davor Jolić, Izidor Kovačič in Stanislav Mahne. Da je bil poudarek na množičnosti priča podatek, da se je tekmovanja Zveze udeležilo 520 strelcev iz občine Ilirske Bistrice. Tekmovali so v streljanju z vojaško puško, z zračnimi in malokaliberskimi puškami. Tekmovali so člani (moški in ženske), mladinci ter pionirji in pionirke. Omembe vreden je uspeh pionirske ekipe, ki se je v močni konkurenci leta 1980 uvrstila na državno prvenstvo v Gornjem Milanovcu. Primož Rink je dosegel odlično 3. mesto, ekipno pa so bistriški strelci (Primož Rink, Vito Kapelj in David Nekič) dosegli 4. mesto v državi. Njihov inštruktor je bil Jurij Štemberger. Kot vsi športi v Ilirski Bistrici so tudi strelci imeli krizna obdobja. Trenutno deluje le veteranska ekipa, ki v zahodni ligi Strelske zveze Slovenije vendarle igra pomembno vlogo, saj so na vseh tekmovanjih med favoriti. Člani društva imajo dobre pogoje za vadbo na strelišču v Domu na Vidmu, kjer imajo tudi društvene prostore.

Skrb za naraščaj - delo z mladimi

TRAP – STRELJANJE NA GLINASTE GOLOBE

V Ilirski Bistrici se je uspešno razvila posebna zvrst strelstva – streljanje na glinaste golobe (trap). Začetki tega športa segajo v dvajseta leta dvajsetega stoletja, ko so se tega športa lotili bistriški lovci. Leta 1928 so lovci Frane Dekleva st., Stojan Ličan in Andrej Žnidaršič st. na pomembnem tekmovanju na Reki osvojili tretje mesto. Na ta dosežek je pokal dolgo spominjal v Žnidaršičevi hiši. Seveda je med vojno ta šport miroval. Šele leta 1965 je zopet zaživel v okviru bistriških lovskih družin. Organizirane so bile tekme s trap sekcijami v sosednjih občinah. Leta

Ustanovitelji Trap kluba leta 1965. Med pobudniki so Danilo Štemberger (tretji z desne v prvi vrsti), Franc Novak in Frane Dekleva (prvi in drugi z leve v prvi vrsti) in Radoš Gregorčič (drugi z leve zgoraj)

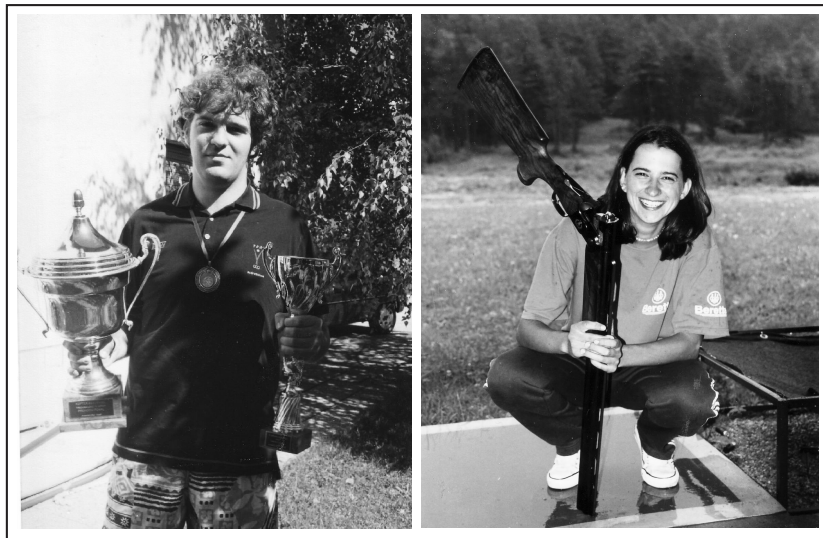
1967 so zgradili improvizirano strelišče v Marinkotovih borovcih. Ker strelišče ni imelo vseh pogojev za tekmovanje v višjem rangu, so nekateri strelci tekmovali za druge strelske družine. Vidnejše uspehe je dosegal Bistričan Danilo Štemberger, ki je nekaj časa tekmoval za strelsko družino Senožeče in je leta 1978 dosegel izreden uspeh za tiste čase - 4. mesto na prvenstvu Jugoslavije. Leta 1984 so v Ilirski Bistrici ustanovili Trap

sekcijo pri Občinski strelski zvezi. Leta 1988 so zgradili eno najmodernejših strelišč v takratni Jugoslaviji z elektronskim vodenjem. Zasluge za ta objekt imata Radoš Gregorčič in Danilo Štemberger, ki sta v strelske vrste pritegnila poslovneža Vlada Petričiča, ki je v gradnjo strelišča vložil denar in se aktivno vključil v delo sekcije.

V tej športni panogi so poslej Bistričani nizali zavidljive uspehe. Leta 1983 je četverica strelcev v sestavi Franc Novak, Radoš Gregorčič, Janez Marinčič in Danilo Štemberger v drugi slovenski ligi dosegla prvo mesto. Od leta 1985 tekmujejo bistriški strelci v prvi slovenski ligi. Tekmovalec Andraž Lipolt je petkratni mladinski državni prvak, dvakratni članski državni prvak, dvakrat pa je osvojil drugo mesto na državnem prvenstvu. Tekmoval je na svetovnih prvenstvih, evropskih prvenstvih, sredozemskih igrah (bronasta kolajna!) in leta 2000 na olimpijskih igrah v Avstraliji.

Leta 1996 smo imeli Bistričani najboljšo slovensko strelko v trapu. To je bila Tamara Matko. Leta 2002 je na Grand Prix Evrope izenačila svetovni rekord.

Omenimo še ostale odlične strelce: Sandi Rolih (državni prvak v double trapu, 2006), Igor Dekleva in Ivo Kompan, ki nastopajo v državni reprezentanci, na tekmovanjih v Sloveniji pa stalno dosegajo visoke rezultate.

Andraž Lipolt, mladinski prvak Jugoslavije (1990) in bronasta kolajna na mediteranskih igrah) in Matko Tamara, najboljša slovenska strelka leta 1996

STRELSKI KLUB ČRNE NJIVE

Klub je bil ustanovljen leta 2004. Člani kluba se ukvarjajo s športnim streljanjem s kratkocevnim in dolgocevnim orožjem kot rekreativnim ali tekmovalnim športom.

Dejavnosti kluba so:

- sodelovanje na lokalnih, regionalnih, državnih in mednarodnih tekmovanjih v streljanju;
- organizacija lokalnih, regionalnih, državnih in mednarodnih tekmovanj v streljanju;
- zagotavljanje rednih treningov tekmovalnim ekipam in rekreativnim strelcem, vzgoja mladih strelcev;
- popularizacija streljanja s kratkoročnim in dolgoročnim orožjem v civilni sferi;
- dvig orožne in varnostne kulture med rekreativci in tekmovalnimi strelci;
- zagotavljanje prostorskih in tehničnih pogojev za dejavnost članov kluba ter
- upravljanje civilnega strelišča v skladu z veljavno zakonodajo.

Klub je vključen v Strelsko zvezo Slovenije in Strelsko zvezo za športno streljanje Slovenije. Delo kluba in njegovih organov je javno. Klub šteje 45 članov. Financira se iz članarine članov kluba in donatorjev.

Člani tekmovalnih ekip se udeležujejo državnih in evropskih tekmovanj v disciplini dinamičnega streljanja in dosegajo visoke uvrstitve.

Klub si je na področju Črnih njiv pridobil ustrezno lokacijo za postavitev

vadbenega objekta in za postavitev objekta tudi vso potrebno dokumentacijo vključno z okoljevarstvenim soglasjem.

Srečanje članov strelskega kluba na Črnjih njivah.

BALINANJE

Domnevamo, da segajo začetki organiziranega balinanja v leto 1958. Pobudniki za to novo športno zvrst so bili Rudi Koren, Dušan Primc, Rudi Jenko in Stanko Česnik. Prvi balinarski klub je bil BK Snežnik, že leta 1959 pa je bil ustanovljen Balinarski klub Ilirija, v katerem je bilo registriranih 23 članov. Kot vsa društva je bil tudi balinarski klub pod okriljem TVD Partizan, ki je po svojih zmožnostih tudi financiral vsa društva.

Prvi bistriški balinarji, slikani na balinišču pri Tovarni organskih kislin

Leta 1964 je BK Ilirija prenehal delovati. Ustanovili so BK Železničar s 30 člani. Pozneje so ustanovili še naslednje klube: BK Tok, BK Plama in BK Gruda v Podgradu in BK Snežnik. Zanimanje za balinanje je postajalo vse večje. Do leta 1969 so registrirani še naslednji klubi: BK Planinc, BK Javor Bač, BK Topolc, BK Jezero Sabonje, BK Podbeže, BK Kozlek Kuteževo, BK Lesonit, BK Zabiče in BK Katarina Novokračine.

Med naštetimi vaškimi balinarskimi klubi jih je večina že nekaj let po ustanovitvi prenehala delovati. Izjemi sta BK Zabiče o katerem pišemo v poglavju o športu v Kočanji, ter BK Katarina iz Novokračin. V

devetdesetih letih prejšnjega stoletja so v Novokračinah ponovno ustanovili balinarski klub. Njegov prvi predsednik in pobudnik balinarskega športa v tej vasi je bil pokojni Emil Šuštar. V njegov spomin BK Katarina organizira vsako leto spominski turnir. Novokrajski balinarji so pod vodstvom novega predsednika Borisa Rutarja v zadnjem desetletju zabeležili pomemben napredek, saj že vrsto let njihova članska vrsta uspešno tekmuje v medobčinski balinarski ligi Postojna – Ilirska Bistrica. Uvrstili so se že tudi v kvalifikacije za vstop v II. državno balinarsko ligo zahod, vendar niso uspeli. S prizadevnim in prostovoljnim delom pa so zgradili v Novokračinah štiristezno balinišče, z razsvetljavo in tribunami, ki je eden najlepših tovrstnih športnih objektov v bistriški občini. Zapisati tudi velja, da v tem delu občine športna tradicija nima korenin in da je BK Katarina edini športni klub v KS Novokračine, če odmislimo občasne malonogometne ekipe, ki nastopajo v obmejnih turnirjih.

V Sloveniji so se tekmovanja odvijala na naslednjih nivojih: občinska tekmovanja, medobčinska tekmovanja, tekmovanja po območnih balinarskih zvezah, republiška in državna tekmovanja. Klubi so tekmovali ekipno v sklopu lig. Discipline pa so bile: trojke, pari, posamezno (klasično, krog, hitrostno zbijanje, natančno zbijanje in štafeta). V navedenih disciplinah so tekmovali tudi za naslov državnega prvaka. Po letu 1991 so bistriški balinarji tekmovali v super ligi, prvi ligi in drugi ligi. Tekmovanje zase predstavlja tekmovanje za pokal Slovenije. Tudi bistriški balinarji so ponesli ime domačega kraja izven meja naše občine. Pomembnejši rezultati:

Leto 1962: Jože Hrvatini – 9. mesto na državnem prvenstvu Jugoslavije

Leto 1975: Milan Šuc, Anton Ponuda, Dušan Primc – 5. mesto na državnem prvenstvu Jugoslavije

Leto 1977: Stano Vičič – 2. mesto na državnem prvenstvu Jugoslavije (klasično zbijanje) in 5. mesto (posamezno)

Leto 1984: Stojan Torjan, Slavko Dolgan, Stane Kapelj - 5. mesto na državnem prvenstvu Jugoslavije

Leto 1986: Slavko Dolgan, Ivo Kovačič, Valter Jenko – 5. mesto na državnem prvenstvu Jugoslavije

Leto 1987: Stojan Torjan – 4. mesto na državnem prvenstvu Jugoslavije

Leto 1990: Anton Fabec – 10. mesto na državnem prvenstvu Jugoslavije (natanko zbijanje) in 5. mesto (posamezno)

BK Planinc v najboljših časih – čepijo Primož Renko, Franci Dovgan in Ivan Urh; Stojijo Slavko Dolgan, Stojan Torjan, Stano Vičič in Stane Kapelj

Tudi po osamosvojitvi Slovenije so bistriški balinarji posegali po odličnih rezultatih. Omenimo najboljše: Anton Fabec, Stojan Torjan, Primož Renko, Ivan Urh, Dušan Jenko.....

Leta 1991 sta Stanko Vičič in Stanko Česnik ob praznovanju štiridesete obletnice Balinarske zveze Slovenije prejela plaketo BKS kot priznanje za uspehe in dolgoletno delovanje v balinarskem športu. Prav tako plaketo pa je ob 45-ti obletnici BZS leta 1996 prejel Dušan Jenko.

Bistriško balinanje se uspešno razvija. Mlajše kategorije – dečki in mladinci prinašajo iz državnih prvenstev v posameznih disciplinah medalje za najboljše uvrstitve. Omenimo še znanega Bistričana Jožeta

Rebca, ki je v tem športu dobro poznan: predsednik BZS (prej tudi Jugoslavije) skupno že 20 let, član Fundacije za šport, član Športne zveze Slovenije in član mednarodnega komiteja balinarske zveze FIB.

*BK Planinc, dobitniki priznanja Janka Kovačiča leta 1984
Stojijo: Slavko Dolgan, Branko Pugelj, Stojan Torjan; čepijo: Ivo Kovačič, Ivan Urh in Stanko Kapelj*

KEGLJANJE

Kegljanje je bila zelo priljubljena športna panoga v času, ko je Ilirska Bistrica imela kar dve kegljišči. Leta 1973 je bil ustanovljen klub, ki je uspešno nastopal na tekmovanjih in turnirjih. Prvi organizator in predsednik kluba je bil znani športni delavec Stanko Česnik. Ženska in

Ženska ekipa (Duša Cerjak, Elza Pirih, Breda Poljšak, Jožica Grlj, Vojka Kopriva, Majda Jursinovič in Jožica Kakež) s spremstvom kegljačev na enem izmed rednih tekem na Vrhniki, 1983

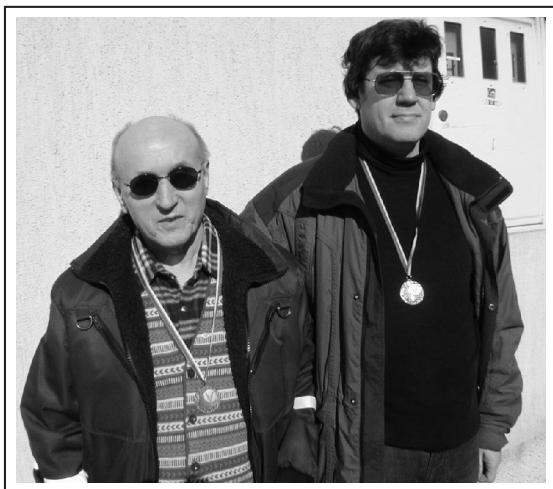
moška tekmovalna vrsta sta redno trenirali in tekmovali v drugi republiški ligi in pozneje v primorsko-notranjski ligi. V moški ekipi so sprva izstopali kegljači Stanko Česnik, Jože Konestabo, Mirko Rolih, Janez Mahne in Edo Čotar. V času sindikalnih športnih iger je bila ta panoga množično zastopana, saj so v kegljanju nastopale vse sindikalne organizacije. V osemdesetih letih so kegljišča zaprli za javnost. Kegljaci so kljub nemogočim pogojem za delo nadaljevali s svojim poslanstvom. Na treninge so se vozili v Opatijo, Postojno in Pivko. Leta 1993 je klub proslavil 20-letnico dela. Razumljivo je, da je delo v klubu zaradi slabih pogojev počasi zamrlo.

Še nekaj podatkov:

- leto 1974: moška ekipa nastopa v podzveznem tekmovanju – ekipno
- leto 1976: ženska ekipa nastopa v zvezi primorskih klubov

- leto 1978: posodobljene aparature igrišča
- leto 1978: rekord v pogledu množičnosti – sindikalnih športnih iger se udeleži 23 ekip in 115 posameznikov
- leto 1979: včlanjenih 39 članov in 17 članic društva
- leto 1982: tekmovanje v primorsko – notranjski ligi
- leto 1989: preimenovanje kluba v KK Ilirija, a le za krajši čas
- leto 1991: dokončno zaprtje kegljišča, moška ekipa dve leti tekmuje (gostuje) v Postojni
- leto 1994: moška ekipa zadnjikrat nastopa (gostuje) na Pivki v ligaškem tekmovanju z igralci: Pavel Uljančič, Drago Kranjc, Stojan Uljančič, Vili Gombač, Stojan Černač, Vijanej Kozlevčar, Lado Šestan, Rafko Lango in Anton Urbančič
- leto 1995: KK Ilirska Bistrica se združi z KK Pivka
- do leta 2006 igralci sodelujejo na novoletnem turnirju Primorske regije

V Pivko se stalno vozijo na treninge tudi bistriški kegljači, sicer člani Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Koper. Bistriška kegljača tega društva Dušan Saje in Franc Perovič se ponašata z rezultati, ki jih uvrščajo v sam vrh lestvice najboljših sovrstnikov v Sloveniji. Dušan Saje je nastopal v svoji kategoriji tudi za reprezentanco Slovenije. Oba sta kot predstavnika Slovenije nastopala na mednarodnih turnirjih doma in v tujini (Hrvaška, Slovaška).

Bistričana Franc Perovič in Dušan Saje, člana slepih in slabovidnih iz Kopra

LOKOSTRELSTVO

Med pisano družčino športnih kolektivov v naši občini je lokostrelski klub stopil razmeroma pozno, a se lahko pohvali z odmevnimi rezultati. Okrog leta 1989 je zaživela ideja o streljanju z lokom. Znanja so lokostrelci črpali iz literature, poučnih filmov in knjižice Osnove lokostrelstva, ki jo je leta 1980 izdala taborniška organizacija. Pomoč pri spoznavanju novega športa so Bistričanom nudili lokostrelci iz Bazovice in Postojne. Domači taborniki so za potrebe svojih tekmovalcev naročili lokostrelsko opremo. Proizvajalec je poskrbel za potrebno seznanitev in predstavitev. Prve treninge so lokostrelci opravljali v Postojni, pozneje pa so uredili lastno strelišče na Črnih njivah. Vedno več ljudi se je zanimalo za lepo, novo športno dejavnost in začela je tleti ideja o ustanovitvi lastnega kluba. Na Osnovni šoli Antona Žnideršiča so ustanovili krožek z mladimi lokostrelci, zanimanje za streljanje pa so pokazali tudi nekateri starši.

Pri organiziranju novega kluba so pomagali lokostrelski prijatelji, še posebej pa so jih vzpodbudili uspehi, ki so jih dosegali, seveda za lokostrelski klub Postojna.

Novembra meseca 1992 je v gostilni Lovec potekal ustanovni občni zbor Lokostrelskega kluba Ilirska Bistrica. Udeležili so se ga predstavniki klubov iz Slovenije, Reke in več kot 70 ljubiteljev lokostrelstva iz Ilirske Bistrice. Pot k uspešnemu delovanju je bila odprta. Od leta 1992 se je klub razvil v izredno močno skupnost, ki veliko pomeni v slovenskem pa tudi mednarodnem lokostrelskem svetu. V klubu je primerno število strokovnjakov, ki skrbijo za mlade lokostrelce in sodnike, ki sodijo na vseh tekmovanjih Lokostrelske zveze Slovenije. Nekateri člani kluba so vidni funkcionarji Lokostrelske zveze. Veliko oporo klubu dajejo starši tekmovalcev.

Člani lokostrelskega kluba so dosegali vidne uspehe na svetovnih, evropskih prvenstvih ter sredozemskih igrah.

Svetovna prvakinja Dolores Čekada

Osvojili so nešteto naslovov državnih prvakov v vseh slogih in kategorijah.

Leta 2006 je Dolores Čekada uspešno delo kluba kronala z naslovom svetovne prvakinje v tekmovalju z ukrivljenim lokom. Ta laskavi naslov je osvojila na Švedskem. Istega leta je Josip Maljevac s sotekmovalko Majo Majcen iz Ljubljane v ekipnem tekmovalju osvojil 2. mesto na univerzijadi v Bratislavi.

V lokostrelski družini slovijo Bistričani kot odlični organizatorji, zato jim je krovna organizacija rada zaupala organizacijo številnih tekmovanj. S pridobitvijo novih strelišč v bivši vojašnici in ob čistilni napravi v Zarečju je dobil klub idealne pogoje za delo z bodočimi prvaki in uspešnimi tekmovalci. Vizija kluba je že od samega začetka ista – kvalitetno delo z mladimi lokostrelci je njihovo glavno vodilo. Vodilno organizacijsko in strokovno vlogo so doslej v klubu odigrali Vladimir Čeligoj, Andraž Čeligoj, Igor Šuštar, Jože Simonič in pokojni Vojko Štemberger. Klub se je razvil v izredno močno institucijo, ki kroji ne le vrh slovenskega, ampak tudi svetovnega lokostrelstva.

Člani lokostrelskega kluba Ilirska Bistrica. Tretja z leve je svetovna prvakinja Dolores Čekada

MOTOŠPORT

Vemo, da so še pred drugo svetovno vojno nekateri navdušenci tekmovali z motorji. Med prvimi je bil Viko Tomšič, ki se je izkazal na tekmovanjih doma v Ilirski Bistrici, v Italiji in Avstriji. S hitrim razvojem motornih koles po vojni, s katerimi so se opremili zlasti šoferji in mehaniki, so se v okviru Ljudske tehnike – vodila sta jo Franc Žele in Ljudevit Nojman, organizirali motoristi in prirejali vrsto let motoristične hitrostne dirke. Izstopali so tekmovalci Bruno Ronzullo, Stano Primc, Jože Samsa in Milan Primc. Leta 1956 je Vida Čeligoj na Drugem Mladinskem festivalu dosegla odlično drugo mesto v ocenjevalni vožnji z motorji do 50 ccm. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja se je z motošportom ukvarjal Bistričan Franc Jenko. Nastopal je v kategoriji do 500 ccm na motorju Puch, nato pa na izredno konkurenčnem motociklu Gerosa. Nastopal je na prvenstvu tedanje Jugoslavije (Slavonska Požega, Beograd, Zagreb) in za veliko nagrado Opatije v Preluki, ki je veljalo za evropsko in svetovno prvenstvo.

V Opatiji je sodeloval tudi Bruno Ronzullo. Omenimo tudi uspešno delo gokart kluba, ki ga je vodil Zmago Vuga. Zavidljive uspehe na državni ravni sta v letih 1970 do 1973 dosegala Valter Frank in Tone Lavrenčič z mehanikom Janezom Fajdigo. V tem športu sta tekmovala še Anton Urbančič in Bernard Oblak.

Pozneje, v letih 1979 do 1983 so bistriški tekmovalci v gokartu tekmovali za Postojno (Andrej Jenko), Valter Smrdelj pa je za AMD Ljubljana – Moste dosegel naslov državnega prvaka.

Anton Lavrenčič v elementu. Večkratni državni provak posamezno in ekipno, kjer so sodelovali še: Bernard Oblak, Anton Urbančič, Valter Smrdelj in Vojko Mikuletič

Ferrari na progi (2010)

Pri motošportu moramo omeniti odmevno društvo Ferrari Racing club iz Ilirske Bistrice, ki je leta 2010 že šestnajstič sodelovalo pri organizaciji gorske hitrostne dirke. Gre za tekmovanje, ko se zadnji vikend v mesecu juliju odvijajo dirke na pet kilometrov dolgi progi od Ilirske Bistrice do Šembij, kjer nastopajo najboljši vozniki iz Slovenije in gosti iz cele Evrope. Tekmovanje šteje za evropsko prvenstvo.

Kako se je pričelo?

Leta 1994 so na pobudo zanesenjakov – ljubiteljev motorjev znamke Ferrari, Rajka Jenka in Mira Gardelina ustanovili Ferrari Club. Istega leta je to društvo organiziralo na Mašunu prvo gorsko dirko Ferrari moto show in povabilo na tekmovanje priznane tekmovalce iz Slovenije in sosednjih držav. Dokazali so, da je možno tudi v Ilirski Bistrici organizirati gorske hitrostne dirke. Izkazala se je potreba po močnejši organizacijski zasedbi, v kateri naj bi sodelovali sponzorji in izvajalci z licencami. Društvo je nato v svoje roke prevzel odlični organizator Miro Gardelin, ki je do leta 2010 ob pomoči sponzorjev in prizadevnih izvajalcev izvedel vse dirke na relaciji Ilirska Bistrica – Šembije.

ROKOMET

Bistriški rokometaši z leve: Jadran Žiberna, Ante Čosič, Boris Rože, Vojteh Centa, Polde Oblak, Lucijan Koren, Ivo Vrčon in Viktor Pugelj

Rokomet je tudi po obdobju TVD Partizana vidno napredoval v novo ustanovljenem klubu (RK Ilirska Bistrica) in po uspehih sledil uspehom košarkarjev. Tu moramo omeniti najzaslužnejše organizatorje in igralce. Med najbolj zagnanimi so vsekakor bili Janez Štrukelj, Ivo Vrčon, Zoro Primc, Niko Majerle, Jadran Žiberna, Tomo Šajn... Od domačih igralcev so izstopali: Jadran Ličan, Robert Muha, Polde Oblak, Boris Rože, Branko Pugelj, Vladimir Primc, Lucijan Koren, Marjan Mateta in Miro Kirn. Rokometaši so bili najuspešnejši od leta 1964 do leta 1980. Igrali so v slovenski ligi.

Doletela jih je čast, da so ob otvoritvi športne dvorane v Kozini igrali na pomembnem turnirju, kjer so prvo tekmo igrali z reprezentanco Italije. Po letu 1980 delo kluba zamre.

Pozneje je pokroviteljstvo nad klubom prevzela tovarna Topol. Klub je zaživel in deloval z vsemi ekipami (moški, ženske). Med vidnejšimi delavci kluba je bil Vladimir Dimnik. Tudi tu so se kmalu pokazale vrzeli in je uspešnost dela v klubu nihala in končno po letu 1990 je delo zamrlo.

Bistriški rokometasi v najboljših časih: stojijo Jadran Žiberna, Jadran Ličan, Izidor Kovačič, Polde Fatur, Mišo Žbogar, Robert Muha, Vladimir Dimnik, Zlatko Jenko, Vladimir Primc; čepijo Alojz Primc, Branko Pugelj, Dušan Gril, Mirko Novak, Rado Hrvatín (odsoten Marjan Mateta)

Po daljšem premoru je Vladimir Dimnik s skupino zanesenjakov zopet oblikoval žensko rokometno moštvo, ki je nadaljevalo tradicijo prejšnjega kluba. Po letu 2004 je med mladimi vse več zanimanja za roketmet. Zasluge za uspehe kluba imajo vodstvo kluba (predsednica kluba je Gordana Grubič) in trenerji (Dragan Grubič, Darko Štemberger in Boštjan Tomažič). Vadijo in tekmujejo članice, mladinke, starejše in mlajše deklice. Vodstvo kluba organizira roketmetne krožke v šolah Jelšane, Knežak in Kuteževo. Nekatere mlade tekmovalke so vabljene celo v državno reprezentanco deklic. Klub uspešno organizira mednarodne turnirje v počastitev občinskega praznika in Dan roketmeta ter turnirje v mini roketmetu za roketmetne krožke v osnovnih šolah. Posebno priznanje za bistriški roketmet je bila organizacija Dneva slovenskega roketmeta leta 2004, ko sta se na kvalifikacijski tekmi za evropsko prvenstvo v Ilirski Bistrici srečali ženski reprezentanci Slovenije in Turčije. Ob tej priliki so se v Ilirski Bistrici predstavili vsi

moški rokometni rodovi (osrednja tekma je bila dvoboj članskih ekip Vzhoda in Zahoda).

Slovenski dan rokometu ob 40. obletnici delovanja kluba, 2004

Obetajoča generacija rokometašic

SMUČANJE

Med prvimi smučarji na Bistriškem je bil prav gotovo Bogumil Brinšek (1884 do 1914), ki je bil tudi med pobudniki organiziranja smučanja na Slovenskem. Leta 1907 sta se baje s prijateljem Rudolfom Badjuro na smučeh spustila z vrha Snežnika.

Fotografije znanega športnega delavca Vladimirja Čeligoja pričajo, da so Bistričani masovno smučali že v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Prvi smučarji so bili Jožko Slavec, Ivko Smuk, Julijan Gržina, Drago Raspor, med ženskami pa Olga Mršnik in Vida Oprešnik. Seveda je govor o rekreativnem smučanju.

Omenili smo že razmeroma urejena smučišča in smučarsko skakalnico na Klanski polici pri Gomancih. Med drugo svetovno

vojno je seveda športno življenje zamrlo, a je po vojni smučanje ponovno oživel. Prva uradna smučarska tekma na Bistriškem je bila leta 1946 pri "Marinkotovih borovcih". Sicer pa so Bistričani smučali "na rebri" nad bistriškimi kasarnami in na pobočju Drage nad trnovsko cerkvijo. Tehnika smučanja je bila sprva preprosta. V petdesetih letih so se v okviru Telovadnega društva Partizan izšolali prvi smučarski učitelji. Anton Štemberger je prvi pričel s hitrim vijuganjem in kmalu so mu pri tem sledili še drugi smučarji. Leta 1967 so pri Planinskem društvu Snežnik ustanovili smučarsko sekcijo. Smučarji so prevzeli v oskrbo dom na Snežniku ter nabavili motorno vlečnico na Sviščakih. S prizadevnim delom so uredili smučarske proge na Sviščakih. Leta 1968 so uspešno izpeljali občinsko prvenstvo v veleslalomu.

Bistriški smučarji na vrhu Snežnika leta 1946: Ivko Smuk, Julijan Gržina, prof. Tego Malis in Jožko Slavec

Smučišče na Sviščakih, kjer se odvijajo treningi in tekmovanja

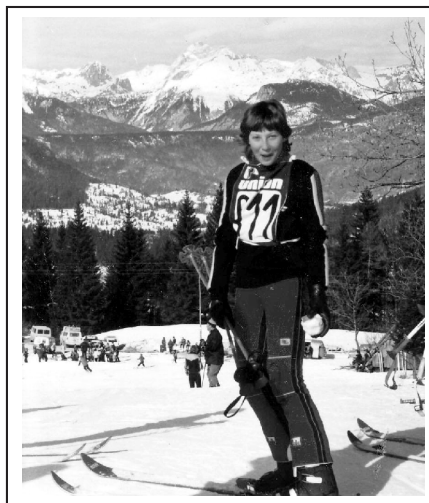
Potrebno je bilo najti ustrežnejšo obliko organizacije. Leta 1968 so privrženci smučanja Teo Šircelj, Anton Štemberger, Hinko Poročnik, Kristjan Zadel, Anica Štemberger, Nija Šircelj, Teodor Jagodnik, Zorko Šajn, Mirka Raspor in Dušan Prosen ustanovili Smučarski klub Snežnik. Odslej prizadevni smučarji skrbijo za smučišča, vlečnice in teptalne stroje. Leta 1968 so uspešno izpeljali občinsko prvenstvo v veleslalomu. Smučanje je postal množičen šport. Posebno skrb posvečajo vzgoji vaditeljev in učiteljev. V sezoni 1972/73 so organizirali prvi tečaj za smučarske učitelje. Tečaj je vodil znan smučarski strokovnjak Miro Kline. Smučarski Klub Snežnik je bil vseskozi organizator različnih smučarskih tekmovanj. Ob vzornem vodenju kluba tudi uspehi tekmovalcev niso izostali. Vlasta Kopriva je na državnem (jugoslovanskem) mladinskem prvenstvu leta 1982 v slalomu dosegla odlično tretje mesto. Izredne rezultate je v začetku osemdesetih letih prejšnjega

Vlasta Kopriva je leta osvojila tretje mesto na mladinskem prvenstvu Jugoslavije v slalomu

stoletja dosegala Anja Štemberger, ki je v času šolanja v Ljubljani trenirala in tekmovala v Smučarskem klubu Olimpija. Uvrstila se je v pionirsko, mladinsko in B reprezentanco Jugoslavije. Omenimo najzaslužnejše predsednike, ki so v vseh letih odlično vodili bistriško smučarijo. To so bili: Teo Šircelj, Janko Muha, Boris Susič, Dušan Prosen, Saša Batista, Vladimir Čeligoj, Marjan Frank, Bojan Lovec, Damir Šircelj in Leon Belušič. Pomembno vlogo v klubu pa sta odigrali tudi dolgoletni odbornici Ema Ceglar in Danica Poročnik.

Smučarski klub Snežnik je član smučarske zveze Slovenije in je med ustanovitelji Notranjskega pokala – množičnega tekmovanja otrok v smučanju. Skupaj s športnim združenjem Devin in Št. Janž sodeluje pri organizaciji vsakoletnega smučarskega mednarodnega srečanja Pokal treh dežel. V letu 2009 je Smučarski klub Snežnik prejel srebrno plaketo Smučarske zveze Slovenije. Srebrno plaketo je prejel tudi Teo Šircelj, prvi predsednik in soustanovitelj kluba.

Anja Štemberger je v času šolanja v Ljubljani trenirala in tekmovala za SK Olimpijo

Smučarski klub v Ilirski Bistrici skrbi za naraščaj.

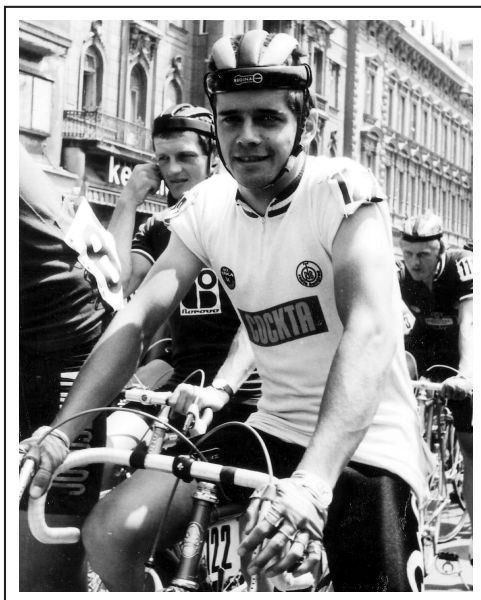
KOLESARJENJE

Kolesarske dirke v tridesetih letih 20 stoletja

Časopis Slovenski narod je leta 1911 poročal o kolesarskem prvenstvu, ki je potekalo na progi Bazovica – Ilirska Bistrica – Postojna – Bazovica (103 km) v organizaciji kolesarskega društva iz Gorice. Stare fotografije pričajo, da so se Bistričani že takrat rekreativno ukvarjali s kolesarjenjem. Rekreatijsko kolesarjenje je bilo razvito že pred drugo svetovno vojno. Po vojni zasledimo kolesarje pri Športnem društvu Ilirija. V sedemdesetih letih 20. stoletja se pojavijo prvi tekmovalci. Začetniki tekmovalnega kolesarjenja v Ilirski Bistrici so Robert Podobnik, Milan Rolih, Martin Meško in Leo Trojar, ki so tekmovali za druge klube. Tako je Robert Podobnik že kot pionir sprva tekmoval za ljubljanski KK Astra, nato pa je postal član KK Rijeka. V obeh klubih je dosegal odlične uspehe v Jugoslaviji in drugod po Evropi. Osvojil je veliko prvih mest v močnih konkurencah. Izkazal se je na mladinskem državnem prvenstvu v Varaždinu, kjer je zasedel zavidljivo drugo mesto v Jugoslaviji. To mesto je še večkrat dosegel na državni ravni. Na prvenstvu Hrvaške leta 1981 je svojo kariero kronal s prvim mestom in postal prvak Hrvaške med starejšimi juniorji ter pozneje v članski konkurenci.

Izrednega pomena je bila tudi njegova zmaga na kolesarski tekmi za prvenstvo Istre in Kvarnerja leta 1981, ko je prvi prikolesaril na cilj v Ilirski Bistrici. Tekmoval je za reprezentanco Jugoslavije 1984 na dirki po Švici. Bil je večkratni republiški prvak Hrvaške in večkrat dosegal zavidljive rezultate na državni ravni. Bil je eden redkih amaterskih kolesarjev v Jugoslaviji, ki v domačem kraju (Ilirska Bistrica) ni dobil nikakršne moralne niti druge podpore. Za kolesarjenje je navdušil prijatelja Milana Roliha in Martina Meška, ki sta postala pomembna tekmovalca reškega KK Rijeka. Vsi trije Bistričani so bili v tem klubu najboljši v mladinski konkurenci. Zasebno se je s tem športom ukvarjal tudi Igor Mušević.

*Robert Podobnik na dirki
Po Jugoslaviji, 1984*

Leta 1985 so kolesarski navdušenci ustanovili Kolesarski klub Žlajf. Pozneje pa je bila v okviru podjetja Transport ustanovljena kolesarska sekcija. Tekmovalci so se udeleževali raznih kolesarskih tekmovanj. Koncem osemdesetih let so ustanovili kolesarski klub Ilirska Bistrica, ki sta ga nekaj časa vodila Milan Rolih in Oskar Bajc. Po nekaj letih je delo kluba zamrlo. Prizadevni tekmovalci še sedaj tekmujejo za klube iz drugih krajev (Radenska, Postojna, Polet).

Uspešen kolesar je tudi mladi in obetajoči Bistričan Robert Jenko, ki trenira in tekmuje za KK Radenska KD Finančna točka. Dosegel je že tretje mesto na državnem prvenstvu Slovenije in postal je član slovenske reprezentance do 23 let. Izredne uspehe v ekstremnem kolesarjenju je dosegla Tjaša Rutar iz Dobropolj, ki je pravi bistriški fenomen. Že nekaj let zmaguje na ekstremnih tekmah v kolesarjenju po Sloveniji in izven nje. Na štiridesetih tekmah je dosegla izjemne rezultate.

Objavljamo le njena osvojena prva mesta:

Leto 2006: vzpon na Mašun – 1. mesto, vzpon na Krvavec – 1. mesto, vzpon na Černivec – 1. mesto, maraton Labin – 1. mesto

Leto 2007: kronometer Marostar – 1. mesto, vzpon za Brkinski pokal – 1. mesto, vzpon na Černivec – 1. mesto, triatlon jeklenih, ekipno ženske – 1. mesto

Leto 2009: maraton Limes Tour – 1. mesto, vzpon na Mašun – 1. mesto, državno prvenstvo (kronometer) – 1. mesto, državno prvenstvo (cestno) Mirna Peč ženske elite – 1. mesto

Leto 2010 – državno prvenstvo v kronometru – 1. mesto

*Tjaša Rutar,
nepremagljiva
v letih 2007 do 2010*

Gorsko-kolesarski klub ali bolj imenitno zapisano Mountain Bike (MTB) je skupina gorskih kolesarjev iz Ilirske Bistrice, ki jo sestavljajo dijaki in nekateri starejši člani (Blaž Dolgan, Nik Jenko, Marko Vidmar). Začetki delovanja kluba segajo v leto 2000, ko sta se nad tem športom navdušila mlada kolesarja Marko Skrt in Saša Zidar.

Marko Skrt v elementu

NOGOMET

Povedano je že bilo, da so Bistričani igrali nogomet v začetku devetnajstega stoletja pri Sokolih. Leta 1925 je bilo ustanovljeno nogometno društvo Zora, katerega delovanje so italijanske oblasti kmalu ukinile. Neorganizirano pa so se še vedno ukvarjali z nogometom. Občasno so odigrali tekme med "starimi in mladimi". Šele po drugi svetovni vojni so ustanovili Športno društvo Ilirija. Iz tistih časov moramo omeniti nekaj športnih zanesenjakov, ki so skrbeli za društvene prostore, za delo z mlajšimi in starejšimi igralci nogometa. To so Slavko Podkrižnik, Amon Ambrožič, Tadija Kukić in starejši igralci, ki so svoje znanje prenašali na mlajše. Kot vsa športna društva je leta 1950 ob ustanovitvi Telovadnega društva Partizan tudi nogomet prišel v njegovo okrilje. Nekateri bolj talentirani igralci nogometa so v petdesetih in šestdesetih letih igrali za kvalitetnejše nogometne klube v Sloveniji. Med prvimi sta bila odlična vratar Emil Volk, igral je v Sežani in Lucijan

Stojijo z leve Slobodan Ilić, Šime Omrčan, Jože Maslo, Nedeljko Đuranović, Pavel Kovačič, Josip Čanadi, Vinko Vrh, Branimir Gutalj; čepijo Ivanko Jovanović, Ratko Petrović, Dušan Mišić, Savo Pantić. Drago Kranjc in Zoran Žbogar (generacija iz 1968)

Saccomandi, ki je igral v Postojni. Bistričan Vinko Poljšak se je znašel v Kopru, kjer je bil dolgo časa gonilna sila kluba, Milovan Nikolič je zaslovel v Ljubljani. Pozneje sta se Saccomandi in Nikolič posvetila sojenju na nogometnih terenih. Slednji je še dandanašnji pri vrhu nogometne sodniške organizacije in delegat FIFA.

Stojijo Slavko Jenko (tajnik), Jože Štemberger (predsednik), Boris Drobnjak, Milan Milić, Nedeljko Đuranović (trener), Miro Hrvatinić, Milorad Manojlović, Lala Jovanović, Janez Dovgan, Ratko Petrović; spredaj: Branimir Gutalj, Drago Kranjc (kap.), Predrag Đekić, Savo Pantić, Dušan Stančev

Zelo talentirana in perspektivna igralca nogometa sta bila tudi Vinko Vrh iz Topolca in Viktor Hrabar, ki sta nekaj časa nastopala tudi za NK Tabor iz Sežane. V šestdesetih letih preteklega stoletja pa so vsa športna društva pričela z iskanjem pokroviteljev. Leta 1962 je delo društva zamrlo.

Leta 1966 je prevzelo pokroviteljstvo nad nogometaši trgovsko podjetje Ilirija. Vodenje društva so prevzeli prizadevni člani odbora: Mitja Derenčin, Ratko Petrovič, Vinko Vrh, Nedeljko Đuranović (trener) in Viktor Hrabar. Pozneje je pokroviteljstvo nad nogometaši prevzelo podjetje Transport, kjer sta se klubu posvetila zlasti direktorja Jože Zidar

in Jože Štemberger. Pomembno vlogo so v klubu odigrali Drago Kranjc, Stanko Vinšek in Stojan Volk. Leta 1974 je NK Transport dosegel največji uspeh v zgodovini bistrškega nogometa. Z zmago nad nogometaši Kopra so osvojili Pokal za Primorsko in se uvrstili med osem najboljših ekip v Sloveniji. Do leta 1990 so delovali pod imenom NK Ilirska Bistrica. Sledili so padci in vzponi. V sezoni 1999/2000 je Transport (Viator) ponovno postal njihov pokrovitelj in klub je ponovno menjal svoje ime. Vseskozi so nogometaši posvečali skrb za delo z vsemi kategorijami, predvsem pa delu z najmlajšimi: mladinci, kadeti, starejšimi dečki, mlajšimi dečki in celo cicibani. Neprekinjeno so člani igrali v primorski ligi, 3. slovenski ligi, nakar so se ponovno vrnili v enotno primorsko ligo. Najodmevnejša je bila leta 1994 pokalna tekma z Branikom iz Maribora, ki si jo je ogledalo prek 2000 gledalcev. Pomembna tekma v Ilirski Bistrici je bila leta 2002 med mladinskima reprezentancama Češke in Slovenije, ki so jo organizirali prizadevni člani bistrškega NK Transport. Nogomet ima v Ilirski Bistrici veliko privržencev. Zato si tekme ogleda veliko gledalcev in simpatizerjev te igre. Domačini so tudi zelo uspešno organizirali mednarodne turnirje za najmlajše, ki so se jih udeležili mladi igralci nogometa iz Hrvaške, Italije in Slovenije. V osnovnih šolah je nogomet ob košarki vodilna obšolska dejavnost. Vodstvo kluba je vedno skrbelo za strokovne kadre. Trenutno ima klub 8 trenerjev, trener Ivan Primc pa ima prolicenco, s katero bi lahko vodil katerikoli klub v državi. Prizadevno delo z mladimi je dalo lepe sadove. Bistrški igralci so nastopali ali še vedno nastopajo za priznane nogometne klube:

Dejan Đuranović: Ilirska Bistrica, Olimpija, Maribor, Izola, Nova Gorica, Domžale. Je med desetimi najboljšimi nogometaši v Sloveniji. Z nogometnima kluboma Olimpija in Maribor je bil desetkrat državni prvak in štirikrat pokalni zmagovalec. Bil je nogometni reprezentant na prvi uradni tekmi samostojne Slovenije in kapetan N.K. Maribor v ligi prvakov Evrope (sezona 1999/2000)

Rihard Udovič: Svoboda Ljubljana

Mitja Zatkovič: Primorje Ajdovščina, Domžale

Tadej Tomažič: Primorje, Domžale

Borut Smajla, Uroš Janežič in Alen Grbec so opravili mladinski staž pri N. K. Primorje Ajdovščina

Denis Berginc : Domžale

Za dobro delo nogometnega kluba od ukinitve Telovadnega društva Partizan dalje imajo zasluge naslednji nogometni zanesenjaki: Slavko Jenko, Mitja Derenčič, Jože Zidar, Jože Štemberger, Dušan Dujc, Petar Nikolić, Nedeljko Đuranović, Drago Kranjc, Franc Novak, Miro Urbančič, Dušan Iskra, Rihard Udovič, Jože Ludvik, Vladimir Čeligoj, Jože Brginc (z najdaljšim stažem 10 let) in Tomaž Ribič.

Tudi dandanes je glavna naloga NK Ilirska Bistrica združevanje vseh generacij mladih nogometašev. V Ilirski Bistrici je kar nekaj navdušencev, ki verjamejo, da je z mladino vredno delati, da je modro vlagati tudi trud in denar v to, da mladi ne postanejo otroci ulice. Delo z mladimi selekcijami je kvalitetno, kar dokazujejo tudi uspehi. V sezoni 2008/2009 je uspešno na različnih nivojih tekmovalo 5 selekcij. Najbolj odmeven je rezultat dečkov igralcev starih do 10 let (U-10), ki so tekmovali v severno primorski ligi pod taktirko trenerja Jadrana Stoparja in brez poraza osvojili prvo mesto in pokal.

*Člansko moštvo leta 1995 in
nadebudni mladi igralci leta 2009*

ATLETIKA

V zgodovini bistriškega športa kraljica športa do nedavna ni imela svojega matičnega društva. V telovadnem društvu Ilirski Sokol so gojili nekatere atletske panoge (tek, suvanje krogle), kjer se je v mednarodnem merilu leta 1911 izkazal Janko Kovačič, doma iz Smrij pri Ilirski Bistrici. Med italijansko zasedbo naših krajev pa tudi beležimo nekaj vidnih uspehov domačinov. Naj ponovno zapišemo imena Bistričanov, ki so v takratni Reški provinci v tekih dosegli odmevne rezultate in so nato nastopili na italijanskem državnem prvenstvu v Rimu (Olga Mršnik, Anton Štemberger st.). Pozneje, po drugi svetovni vojni je Telovadno društvo Partizan organiziralo tekmovanje za značko Zren, kjer so morali tekmovalci v nekaterih atletske disciplinah izpolniti pogoje za pridobitev značke. Atletika je bila vseskozi prisotna po osnovnih šolah in gimnazijah. Tu so osnove dobili nekateri domačini, ki so dosegali

Anton Primc, prvak Slovenije v skoku v višino, 1959

pomembnejše rezultate.

Omenimo odlične atlete, ki so v času študija tekmovali v Postojni, Ljubljani ali Mariboru. To sta tekača Janko Muha in Aleksander Batista ter skakalec Anton Primc, ki je bil celo prvak Slovenije v skoku v višino. Pozneje je za atletiko v Ilirski Bistrici poskrbela občinska Zveza za telesno kulturo oziroma Športna zveza, ki je organizirala tekmovanje za športno značko.

Leta 2007 so na pobudo tekačev rekreativcev iz občine Ilirska Bistrica ustanovili Tekaško društvo Bistrce. Društvo je ustanovilo 15 atletske navdušencev, pobudniki pa so bili Gregor Kosič, Damjan Počkaj, Dejan Fabjančič in Gregor Kovačič. Za delo z mladimi na šolah so zaslužni športna pedagoginja Vesna Boštjančič ter trenerji Drago Seizovič, Roman Javornik in Uroš Štemberger.

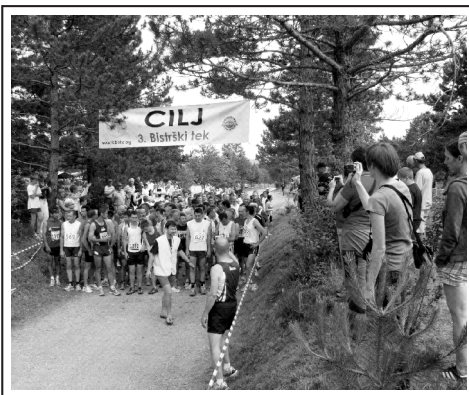

Tekaški tečaj, 2008

sorodnih športnih aktivnosti v občini Ilirska Bistrica in širše. Člani svoje cilje uresničujejo prek izvajanja organizirane vadbe teka, s prirejanjem tekaških tekmovanj, urejanjem tekaških poti, udeležbo na tekaških prireditvah, s širjenjem športne kulture in popularizacijo teka, nordijske hoje in drugih sorodnih športov ter z organiziranjem strokovnih izobraževanj in seminarjev za svoje člane in druge zainteresirane.

Že v prvem letu delovanja si je društvo zastavilo cilj organizirati tekaško prireditev in tako mu je v okviru tekov Primorskih novic uspelo pridobiti organizacijo tekaške prireditve "BISTRŠKI TEK", ki je postal že tradicionalno tekmovanje. Na teh prireditvah je nastopilo poprečno 170 tekačev. Pohvalno je, da vodstvo društva skrbi za podmladek na šolah, kjer prizadevni vaditelji marljivo delajo z učenci v treh vadbenih skupinah. V mesecu septembru društvo organizira atletske dan na stadionu Trnovo, kjer se v različnih atletskih disciplinah merijo tako odrasli kot otroci.

Omenimo še Bistričane, ki so se kot rekreativci že večkrat udeležili ljubljanskega in sežanskega maratona. To so: Matjaž Šajn, Alenka Šajn Slak, Aleksander Milostnik, Ružica Bihelevič, Andrej Bergoč, Mojmir Grlj, Gregor Kosič, Mladen Popović, Katja Rutar, Sandra Seketin Lestan, Roman Koprivc, Sonja Prosen in Marko Stanič.

Bistriški tek, 2010

V občini se je namreč že dlje časa izkazovala potreba po ustanovitvi takega društva, saj je število ljubiteljev in ljubiteljic teka iz leta v leto naraščalo. Z ustanovitvijo društva se je odprla možnost povezanega delovanja z namenom promocije teka in

TENIS

Tudi začetki igranja tenisa pri nas segajo daleč nazaj v čas pred drugo svetovno vojno. Gospa Alenka Mikačič v svojih spominih piše, da se je v tirolskem Meranu učila tenisa in ga je igrala tudi doma v Ilirski Bistrici pri Košomatovih, kjer ji je oče pripravil teniško igrišče. Prav gotovo je imela tudi soigralce. Vsekakor se je to dogajalo pred letom 1930, ko so se Košomatovi preselili v Ljubljano. Fotografije pričajo, da je bilo v času italijanske okupacije teniško igrišče za sedanjim Sokolskim domom. Ker je bil takrat dom v rokah italijanske fašistične organizacije (casa del fascio), so na tem igrišču igrali v glavnem Italijani in mladina, ki jih je k sebi vabila organizacija GIL (mladinska fašistična organizacija). Prav gotovo so takrat le redki Bistričani prijeli za teniški lopar. Šele po vojni dobimo za tenis prve navdušene Bistričane, ki so se začeli ukvarjati z belim športom zgolj rekreativno. Bili so to Ivko Smuk, Julijan Gržina, Sergij Šlenc – Janko, Danilo Spetič in najmlajši med njimi Anton Štemberger. Prvi ženski, ki sta takrat prijeli za teniški lopar sta bili takratni dijakinji Zlata Ursu in Stanka Kranjc. Resneje in bolj zavzeto so se Bistričani lotili tenisa leta 1974, ko jih je za to igro navdušil John Tomšič, ki se je s svojimi starši iz Avstralije preselil v Ilirsko Bistrico. Tenis so še vedno igrali rekreativno. Nabavili so potrebno športno opremo

Urejeni teniški igrišči z umetno travo in razsvetljavo v Ilirski Bistrici

(prenosno mrežo) in igrali tenis na igrišču rokometar. Sprva v športnem parku, nato pa pri "stari" šoli v Ilirski Bistrici.

Leta 1987 je stekla velika iniciativa za izgradnjo igrišča, ki bi služilo izključno za igranje tenisa. Ideja je bila uresničena leta 1991, ko ta šport zaživi v popolnosti. Ob Osnovni šoli Antona Žnideršiča so zgradili dve teniški igrišči s travo in tako so vzpostavljeni pogoji za organizirano igranje tenisa. Zasluga za izgradnjo je pripisati teniškim zanesenjakom, predvsem Radošu Gregorčiču, ki so mu stali ob strani še vneti igralci Josip Gregec, Branko Celin, Rudi Bradelj, Jožko Iskra, Duško Prosen, Branko Maljevac, Stojan Boštjančič in drugi. Leta 1994 so ustanovili Tenis klub Ilirska Bistrica. Poleg omogočanja rekreativnega igranja in organiziranja teniških tečajev in drugih prireditev posveča klub veliko pozornosti vzgoji in napredovanju mladih igralcev, še posebno šolske mladine. V svojih vrstah ima približno 100 članov, med njimi tudi vrsto mladih in starejših tekmovalcev, ki se ponašajo z uspehi na različnih medklubskih in državnih tekmovanjih. Za vzgojo mladih igralcev skrbi pet trenerjev. Klub razpolaga z osvetljenima igriščema iz umetne trave, kar omogoča igranje praktično v vseh letnih časih. V klubu je trenutno nekaj kategoriziranih igralcev. Z boljšimi rezultati izstopajo rekreativni igralci Rihard Udovič, Ivan Ivanič, Iztok Perkan, Jožko Iskra, Rudi Bradelj, Simona Bradelj, Leo Jenko, Dušan Jenko, Leon Belušič.... Licenco za učenje tenisa pa imajo Joško Iskra, Rihard Udovič in Janko Krebelj.

Tekmovanja potekajo v okviru Teniške zveze Slovenije in primorske veteranske lige. Predsednik društva je Branko Celin.

Nadebudni bistriški igralci tenisa in njihovi učitelji v šoli tenisa (Cerkno, leto 2010)

KARATE

Prvi začetki vadbe borilnih spretnosti segajo v leto 1974, ko sta s pripravami in prvimi treningi pričela takrat vrhunška karateista in mojstra karateja Emin Topić ter nekoliko pozneje še trener Ljubo Božovič, ki sta širila to zvrst športa po Hrvaški in Sloveniji. Za njima so to delo v Ilirski Bistrici nadaljevali še Toni Veljanovski ter izšolani domačini Mirko Rogač, Branko Štemberger in Stojan Šestan, ki je pozneje prevzel delo glavnega trenerja v klubu.

Šolska demonstracija: Stojan Šestan in Mirko Rogač

V poznejši zgodovini bistriškega karateja so delo z mladimi pod vodstvom Branka Štembergerja vodili vaditelji Robert Čurlić, Ivo Tijan ter Polde Kirn, v času delovanja karate kluba Sokol pa je bil glavni trener nekdanji uspešni reprezentant domačin Kristofer Štemberger. Delo z mladimi karateisti je potekalo na različnih lokacijah in sicer v prostorih Osnovne šole Dragotina Ketteja, kasneje tudi v Domu na Vidmu, v

"starem vrtcu", v Osnovni šoli Antona Žnideršiča, v sokolskem domu in nazadnje ponovno v Osnovni šoli Dragotina Ketteja.

Dosedanji predsedniki karate kluba so bili Vojko Štemberger, Branko Kvaternik, Ivan Bergoč, Mirko Rogač, Stojan Šestan, Peter Šircelj, Zlatan Kovačević in Fidele Vergan. Stili karateja in nazivi kluba so se menjavali. Sprva je v času trenerja Emina Topića prevladoval karate stil budokai, pozneje pa bolj razširjeni shotokan. Klub pa je doslej imel nazive Karate klub Partizan, Teles, Shotokan karate Ilirska Bistrica, Samurai, Sokol. Po ukinitvi karate kluba Sokol sta se na bistriškem oblikovala dva kluba in sicer Oldersi, ki vadijo po tako imenovani tradicionalni zvrsti karateja in karate klub Špela Muha, ki goji športno zvrst karateja. Prve tekmovalne začetke bistriškega karate športa je krojila trojica Mirko Rogač, Branko Štemberger in Stojan Šestan, ki je v letih od 1985 do 1990 veliko nastopala na tekmovanjih v Sloveniji in takratni Jugoslaviji ter posegala po najvišjih odličjih. V istem času se je začel oblikovati takrat mlajši rod karateistov, pozneje odličnih tekmovalcev: Vojka Šestan, Kristofer Štemberger (oba reprezentanta Slovenije in udeleženca evropskih in svetovnih prvenstev), Domen Gobec, Branko Kvaternik, Andraž Žnidaršič ter pozneje Špela Muha, Robert Čurlić, Ivo Tijan. Trenutno je na bistriškem že več kot 15 mojstrov karateja (stopnja 1. DAN ali višje). V vitrinah tekmovalcev so številni pokali državnih prvenstev ter kolajne iz mednarodnih tekmovanj. Še posebej odlične rezultate je dosegala Špela Muha, ki je bila v svoji konkurenci nepremagljiva v Sloveniji in je bila večkratna državna prvakinja. Mlade tekmovalke Shotokan karate kluba Muha Špela že več let posegajo po najboljših lovorikah na državnih prvenstvih. Dodamo še, da je imel Mirko Rogač sodniško A in B licenco.

Mirko Rogač in Branko Štemberger, pomembna športnika za razvoj karateja v Ilirski Bistrici

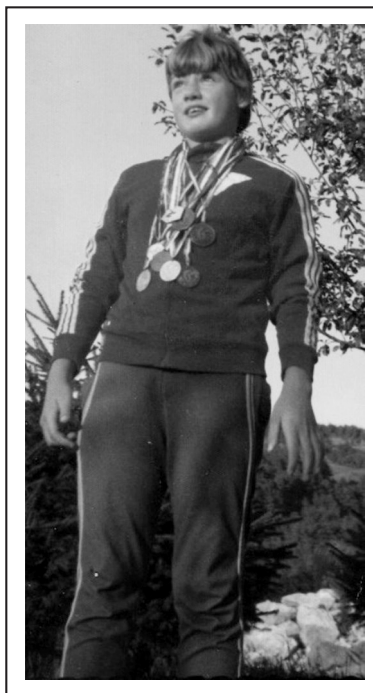
PLAVANJE

Ob izdatni pomoči pripadnikov vojaškega garnizona iz Ilirske Bistrice in širše družbene skupnosti je bil v Ilirski Bistrici leta 1952 zgrajen olimpijski plavalni bazen. Delo okrog gradnje bazena in športnih igrišč ob njem je bilo poverjeno gradbenemu inženirju majorju Jadranu Miculinu, ki je nosil glavno breme izgradnje bazena. Telovadno društvo Partizan je v polni meri izkoristilo bazen. Organizirali so tečaje plavanja za začetnike in treninge za tekmovalce. Plavalci so bili uspešni na tekmovanjih v okviru Primorske.

Najuspešnejši plavalci in plavalke so bili: Edo Čotar, Zorko Antoniĉ, brata Lucijan in Milo Koren, Rajko Grlj, Anton Štemberger, Vladimir Ćeligoj, Vojka Čotar in Nevenka Crnica. Odlični skakalci v vodo pa so bili: Stano Koren, Janko Muha, Saša Batista, Anton Kobal in Vinko Poljšak. Med prvimi plavalnimi trenerji moramo omeniti domaĉina Janeza Jamška, ki je v letih 1954 in 1955 treniral bistriške plavalce. V Ilirski Bistrici je bilo organizirano prvenstvo Slovenije v plavanju. Źal je v šestdesetih letih bazen zaĉel propadati.

Kljub prizadevanju športnih delavcev ni bilo nikogar, ki bi prevzel skrb za njegovo obratovanje. Posamezniki so se tudi potem ukvarjali s tem športom. Nekateri starši so ugotavljali plavalne sposobnosti svojih otrok in jih usmerjali v to športno zvrst. Izredne športne doseŹke v plavanju je dosegla Bistriĉanka Helena Lenarĉiĉ, ki je tekmovala najprej za PVK Primorje Rijeka zatem pa še v PK Ljubljana. Bila je veĉkratna prvakinja Hrvaške v pionirski, mladinski in ĉlanski kategoriji. Nastopila je za slovensko in drŹavno (jugoslovansko) reprezentanco. Tekmovala je v delfinu, prosto, hrbtno in mešano. Je dobitnica prek 30 medalj in odliĉij.

Helena Lenarĉiĉ je nastopila za slovensko in drŹavno (jugoslovansko) reprezentanco

RAFTING

Začetki raftinga segajo v obdobje, ko so člani Jamarskega društva Netopir leta 1987 začeli opozarjati na onesnaženja naših rek in potokov v Ilirski Bistrici ter pričeli čistiti potoke in reke s čolni. Že naslednje leto so organizirali prvi "Spust za čisto Reko". Uradno je bil rafting klub Mrzla voda ustanovljen leta 1991, ko so bili njeni člani tudi soustanovitelji Rafting zveze Slovenije. Le-ta je še istega leta priredila republiško tekmo v Radovljici na Savi Dolinki, na kateri so Bistričani, še vedno člani Jamarskega društva Netopir, zasedli drugo mesto.

Rafting klub Mrzla voda iz Ilirske Bistrice združuje skupino zanesenjakov, ki že dolga leta tekmujejo v državnem prvenstvu in evropskem pokalu in ki želijo predvsem uživati v divji in neokrnjeni naravi. Izzvali so že vrsto slovenskih in evropskih rek in se jim uspešno postavili po robu. V najlepšem spominu imajo črnogorsko Taro, ki z nedotaknjeno naravo vabi v svoj objem. V mesecu aprilu leta 2009 je Rafting klub Mrzla voda iz Ilirske Bistrice na brzicah umetne proge v Tacnu že drugo leto zapored organiziral tekmo za Evropski pokal in Državno prvenstvo v Raftingu. Na izredno atraktivni progi, ki je zaradi obilnega deževja ponujala še večje izzive mojstrom brzic iz Slovenije, Hrvaške, Madžarske, Slovaške, Italije in Nemčije, je gledalcem vrhunsko predstavo zagotavljala tudi zasedba. Najboljše ekipe iz naštetih držav, med katerimi so bili tudi aktualni svetovni prvaki v slalomu iz Nemčije, so se pomerili v sprintu, tekmi na izpadanje (head to head) in slalomu. Od športnih uspehov omenimo dva naslova državnih podprvakov in vidnejše uvrstitve v sprintu in Head to Head (peto in šesto) mesto v evropskem pokalu.

Klub posveča pozornost delu z osnovnošolsko mladino. Leta 2009 se je osnovnošolska mladina že četrtič udeležila državnega tekmovanja v raftingu. Tokrat je skupina starejših deklic v konkurenci sedmih ekip iz Slovenije dosegla odlično prvo mesto. Zmagovalke so: Anja Moran, Edita Logar, Tery Žeželj, Špela Grbec, Luen Zidar in Maša Šteh.

Evropsko prvenstvo v raftingu (Tacen 2009)

PLANINSTVO

Planinstvo je pomemben del športne kulture in športne vzgoje, ki ima v Ilirski Bistrici bogato zgodovino. Od leta 1907 je ta dejavnost prisotna po zaslugi planinskega društva, ki je delovalo pod različnimi nazivi. O delovanju društva je bilo v raznih publikacijah veliko zapisanega. Zasluge za uspehe planinske dejavnosti je pripisati ljudem, ki so predsedovali in vodili društvo v dobrih sto letih delovanja. To so: Miroslav Martinčič (v letih od 1907 do 1920), Fran Kovča (1921), Lojze Zajc (1922), Ivan Biček (1945), Igor Klanšček (1949 do 1951 in 1955 do 1958), Anica Strle Debevc (od 1951 do 1953), Vlastimil Cubr (od 1953 do 1954), Drago Karolin (od 1958 do 1973), Milko Primc (od 1973 do 1978), Jože Žnidaršič (od 1978 do 1984), Vojko Čeligoj (od 1984 do 1993), Hinko Poročnik (od 1994 do 1996), Ivan Žibert (od 1996 do 2001), Jože Maljevac (od 2001 do 2002), Aleš Poročnik (od 2003 do 2006) in Darinka Dekleva (od 2007 dalje). Posebej gre poudariti odločilno vlogo, ki sta jo odigrala Drago Karolin in Vojko Čeligoj, dolgoletna predsednika in organizatorja planinstva na Bistriškem. Drago Karolin je v petdesetih letih prejšnjega stoletja oživil društvo iz mrtvila, ki je zavladovalo po povojnem

Deseto občinsko srečanje mladih planincev v Jelšanah, 1983

navdušenju. Po zaslugi Vojka Čeligoja in njegovih kolegic in kolegov po šolah in vrtcih je ta športna zvrst zajela pretežni del predšolske in šolske mladine na Bistriškem.

Med najuspešnejše projekte, ki si jih je zadalo bistriško planinsko društvo prav gotovo sodi množična rekreativna prireditev – zimski vzpon na Snežnik. Gre za tradicionalno prireditev (30 zimskih vzponov), ki jih je društvo organiziralo ob sodelovanju tabornikov, smučarjev, jamarjev, radioamaterjev, organizacije Rdečega križa, zdravstvene in policijske službe. Organiziranih zimskih vzponov se je doslej udeležilo več kot stotisoč udeležencev.

Bistriški planinci na Triglavu

ALPINIZEM

Kot našega prvega vrhunskega alpinista moramo tudi tu omeniti našega rojaka Bogumila Brinška (1884 do 1914), ki se je z alpinizmom ukvarjal v začetku dvajsetega stoletja. Po njem se imenuje Smer skozi Brinškov kamin, ki je strmi žleb in bližnjica na Planjavo (2399 m). Šele leta 1949 se pojavijo naši naslednji alpinisti Janko Muha, Milko Primc, Rudi Dujmovič in Lado Milostnik, ki so kot člani Alpinističnega odseka v Postojni osvajali zahtevnejše smeri slovenskih gora.

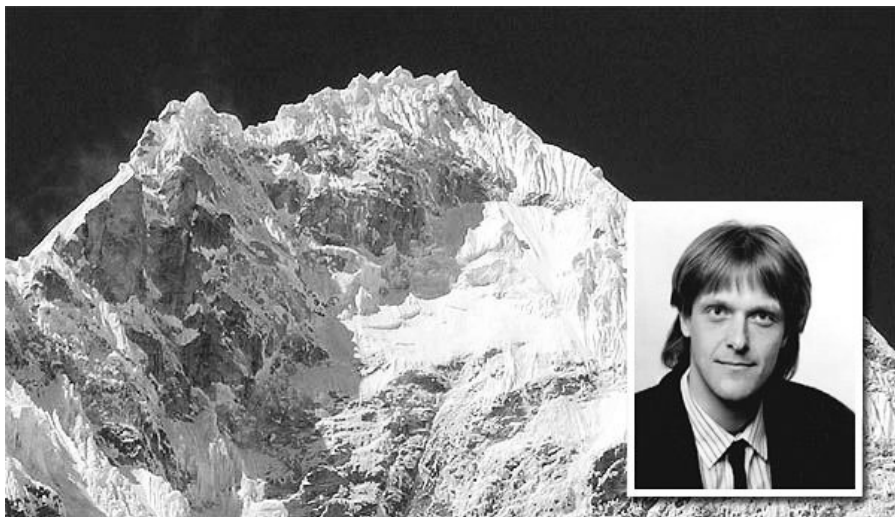
Pozneje, leta 1968 se je za alpinizem navdušil Hinko Poročnik, ki je kot prvi bistriški planinec in alpinist osvojil Mont Blanc, najvišji vrh Evrope. Plezal je po Julijskih in Kamniških Alpah in je gotovo bistriški rekorder po številu obiskov

Triglava. Kasneje so se mu pridružili alpinisti Aleksander Bubnič, Ivan Česnik in Mojmir Štefančič. Prav gotovo pa je med našimi alpinisti največ dosegel vrhunski alpinist Bojan Počkar, doma s Prema, ki je dosegel državni nivo s tem, da je osvajal najvišje gore Evrope, Azije in Amerike. Leta 1997 se je v Ilirski Bistrici povečalo zanimanje za alpinizem. V dogovoru s Planinsko zvezo Slovenije so v Ilirski Bistrici organizirali alpinistično šolo. Na razpis se je prijavilo 16 kandidatov, predavali pa so jim priznani slovenski strokovnjaki. Šolo so zaključili leta 1999, šest tečajnikov pa je uspešno opravilo izpit alpinističnega pripravnika.

Po letu 2000 so se nekateri Bistričani, vneti za planinstvo in alpinizem, vključili v Alpinistični odsek Rašica in Obalni alpinistični odsek. Oboji so ljubitelji naših gora, podali pa so se že tudi na vrhove evropskih gora in obiskali Peru v Južni Ameriki. Marko Gorišek, vodja alpinistične šole pri

Hinko Poročnik v Severni Triglavski steni - Nemška smer

Bojan Počkar, ki je leta 1996 preminil v Himalaji

AO Rašica, je v društvo Rašice povabil svoje tovariše iz Ilirske Bistrice. To so: Žiga Gorišek, Eva Gorišek, Tomaž Kaluža, Andraž Lukančič, Domen Smrdelj in njihovi tovariši iz drugih krajev.

Člani Obalnega alpinističnega odseka pa so Franci Dovgan, Martin Dovgan, Damjan Prosen, Albert Ličan, Aleš Benigar, Janko Hrvatin, Janez Knafelc in Miodrag Vujkovič.

*Prva
bistriška odprava
v Južni Ameriki,
Quitaraju (6034m)
- Peru, leta 2008
(foto Žiga Gorišek)*

DRUŠTVO TABORNIKOV IN SKAVTI

Bistriški taborniki v Črnem dolu proslavljajo 50- obletnico svoje organizacije

Z dolgoletno tradicijo se v Ilirski Bistrici ponašata Taborniška organizacija Rod (Odred) snežniških ruševcev (RSR) in nekoliko mlajša organizacija Skavti iz Ilirske Bistrice. Gre za sorodni organizaciji, ki imata skupno geslo "Z naravo k boljšemu človeku". Obe organizaciji imata vzgojne cilje, v svojih programih pa imata tudi športne aktivnosti: tekmovanja v orientaciji, pohode, zimovanja, poletna taborjenja in tekmovanja v mnogobojih, ki zahtevajo dovolj telesne pripravljenosti svojih članov.

Začetki taborništva segajo v začetek petdesetih let prejšnjega stoletja, ko je ravnatelj šole Franc Munih navdušil mlade Bistričane za življenje v naravi. Leto 1953 je ustanovno leto te organizacije. Organizacija se je širila v krajevna središča občine: v Podgrad, Knežak in Kuteževu, kjer je taborništvo pognalo korenine v Podgorskem rodu. Njihovo delo je povezovala občinska zveza tabornikov, ki sta ji predsedovala Vojko Štemberger in pozneje Mitja Škerlavaj. Med pomembnimi organizacijskimi podvigi so bili priprave in izvedbi 8. zleta Zveze tabornikov Slovenije leta 1981 s preko 1500 udeleženci in mednarodnega zleta –

*Tabor RSR
ob Kolpi*

yamboree tabornikov in skavtov Pow wow leta 2004 s tisoč udeleženci iz Slovenije in tujine. Poleg tega so ruševci organizirali številne zlete in mnogoboje južnoprimorskega območja ter več republiških tekmovanj. Starešine – predsedniki tabornikov so bili poleg ustanovitelja Franca Muniha še Franc Godec, Rudi Koren, Edvard Gregorčič, Ivan Šuštar, Jadran Žiberna, Tomo Šajn, Leon Rolih, Aleksander Morano, Gregor Kovačič in Polona Čeligoj.

Skavtski steg v Ilirski Bistrici je začel z delovanjem leta 1991 in je eden prvih stegov v Sloveniji. Skavte je uvedel takratni kaplan Slavko Reberc skupaj z Bernardo Rolih in Matejem Križajem. Doslej se je zamenjalo

veliko voditeljev, sedanji stegovodja je Matija Urh. V svojem poslanstvu tudi ta organizacija skrbi za telesni razvoj in fizično pripravljenost svojih članov. Zato prirejajo športna tekmovanja na regijski in državni ravni.

*Skavti se urijo v orientaciji,
kjer je potrebna tudi telesna
pripravljenost*

KONJENIŠKI ŠPORT

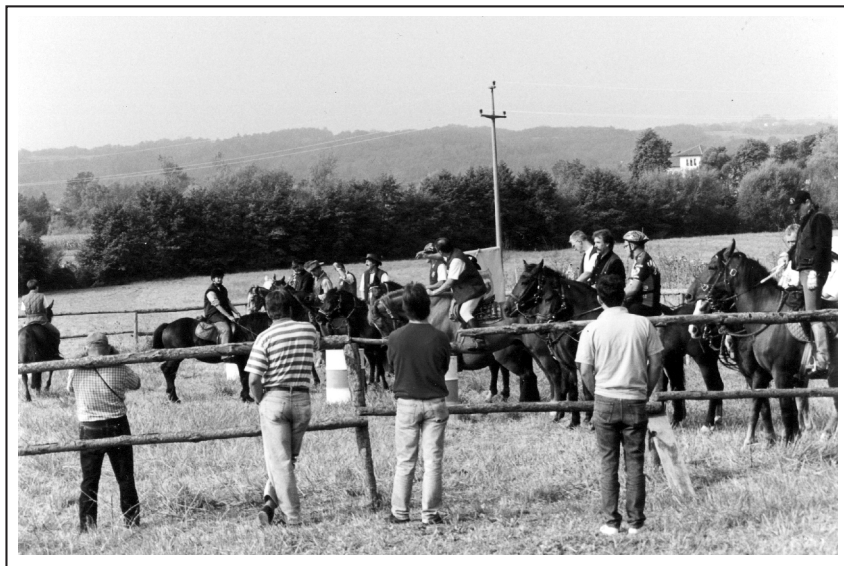
Na pobudo skupine bistriških jahačev so leta 1954 pri TVD Partizan ustanovili sekcijo za konjeniški šport. Tudi v tem primeru gre za sodelovanje s takratnim vodstvom garnizona, ki je za potrebe društva dal na razpolago konje iz artilerijske konjenice. Podporočnik Zlatko Spajić, ki je bil vodja te konjenice, je postal prvi trener bistriških jahačev, prvi predsednik pa je bil Julijan Gržina. Veliko so trenirali in tudi tekmovali. Obvezno so nastopali na prvomajskih paradah in Titovih štafetah. Ob priliki Mladinskega festivala leta 1956 so s konjeniškim klubom Srečko Kosovel iz Sežane (ki je bil pod okriljem Lipice) organizirali uspešno tekmovanje, ki je za Ilirsko Bistrico predstavljalo prijetno presenečenje. Gostje so prijahali iz Lipice, eno kobilo, ki je tistega leta na svetovnem prvenstvu na Dunaju osvojila grand prix pa so pripeljali s posebnim vozilom. Za številno občinstvo so izvedli ekshibicijo s štirimi konji (kvadriljo). Dandanes si kaj takega ogledamo samo še v Lipici. Bistriški jahači so bili pri moških: Julijan Gržina, Frane Tomšič, Jože Samsa, Albert Domladiš, Lado Milostnik, Avgust Spetič, Silvano Belušič, Anton Štemberger, Silvo Žnidaršič in Elio Romano; pri ženskah: Katarina

Konjeniška sekcija TVD Partizan spremlja Titovo štafeto, 1956

Belušič, Vera Tomšič, Nerina Šoba, Miranda Belušič, Marjuča Volk, Elči Ličan. Z odhodom artilerijske konjenice iz Ilirske Bistrice je bila sekcija ukinjena. Sledili so padci in vzponi te športne zvrsti, a se je ta šport ohranil predvsem po zaslugi posameznikov. Trenutno se ta šport prebujajo po zaslugi veterinarjev Ivana Memona in Maje Simončič. Ponovno moramo omeniti Jožeta Samso, ki je temu športu vdan od samega začetka.

V Ilirski Bistrici so imeli priliko spoznati posebno zvrst konjenišтва – s športno disciplino endurance (vzdržljivostna tekmovanja s konji), ki v Sloveniji še ni poznana širšim množicam. Namen tovrstnih tekmovanj je, da pri jezdecu razvijejo potrebne izkušnje za ježo v naravi, soočanje s težavami na terenu ter dobro poznavanje konja. Tekmovanja se odvijajo na progah dolžin od 50 do 160 km in največ 200 km na dvodnevni tekmovanjih, ki praviloma potekajo v naravi, kot so gozdne poti in kolovozi, poti ob nasadih in podobno. V devetdesetih letih je to tekmovanje večkrat organizirala skupina tekmovalnih sodnikov, ki so jo sestavljali domačini: Branko Skrt, Stojan Frank, Zdravko Debevc, Lado Čeligoj, Mišo Žbogar, Franc Čekada, Miran Šepc in Robert Glavaš. Tekmovanja so se udeleževali tudi bistriški tekmovalci. Uspešni so bili: Jadran Dekleva, Jože Samsa in Lado Urbančič v moški konkurenci, Dragica Samsa pa se je povzpela celo na drugo mesto v Sloveniji.

Konjeniška prireditev na Žabovci

ŠD BASŠPORT

Konec leta 2000 so Aleš Zidar, Boris Galekovič in Stipe Grubič v Il.Bistrici ustanovili športno društvo, katerega osnovna dejavnost je predvsem prirejanje športnih prireditev in športni marketing. Trenutno deluje v društvu 24 članov, zaradi zanimivega programa dejavnosti pa je zanimanje za članstvo v društvu vedno večje. V vseh letih delovanja so uspešno sodelovali in pripravili prireditve z Nogometno zvezo Slovenije, Rokometno zvezo Slovenije, Turistično zvezo Slovenije, z mnogimi športnimi klubi v Sloveniji in tujini, Športno zvezo Postojna, Zavodom za šport Sežana ter so pobudniki in izvajalci Izseljenskega nogometnega turnirja. V preteklih letih so v organizaciji društva izpeljali naslednje odmevnejše prireditve:

- vseslovenska prireditev Veter v laseh (s športom proti drogi)
- projekt Z gibanjem do zdravja v letih 2001 in 2002
- mednarodni rokometni turnir za starejše deklice v letih od 2002 do 2005
- izseljenski turnir v nogometu v letih 2002 in 2004
- nogometni turnir v dvorani za mlajše selekcije v letih 2003, 2004 in 2005 (64 ekip iz Slovenije in Hrvaške)
- od leta 2004 Kolesarski maraton Brkini
- leta 2004 Dan slovenskega rokometu
- kolesarjenje po Rapalski meji v letih 2004, 2005
- Projekt Vikend šport v času šolskih počitnic

*Kolesarski
maraton Brkini*

ŠPORT V KNEŽAKU

Že v času italijanske okupacije, se je mladina z Bača navdušila za nogomet. Za vaško cerkvijo sv. Ane so uredili nogometno igrišče. Zgradili so celo slačilnice za igralce in tribuno za gledalce. Šlo je torej za resen pristop k priljubljeni športni panogi. Ta športni objekt še dandanes služi svojemu namenu. Med vojno je seveda športna zagnanost zamrla.

Kot v vseh občinskih središčih so se po drugi svetovni vojni mladinke in mladinci tudi v Knežaku in njegovi okolici ogreli za priljubljene športne panoge. Občinski tajnik Vidrih in komandir ljudske milice Aleksander Zver sta bila pobudnika za oživitev nogometa. V novoustanovljeni sekciji TVD Partizan, ki je bilo pod pokroviteljstvom TVD Partizan iz Ilirske Bistrice, so se vključili mladi navdušeni igralci nogometa z Bača, Knežaka in Koritnic. Tudi tu opazamo občasne prekinitve dela športne zagnanosti. V določenem obdobju od 1958 do 1960 je bila v Zgornji pivški dolini dobro razvita mladinska

Mladinska odbojcarska ekipa Knežaka (Tina Jenko, Tonja Novak, Petra Česnik, Martina Česnik, Petra Slavec, Alenka Mihelj) s trenerjem Stojanom Bilcem, nekaj let vodilna v medobčinski trim ligi, leto 2000

organizacija, ki je posvečala precejšnjo skrb za telesno vzgojo, predvsem pa nogometu. V šestdesetih letih je sledilo desetletno zatišje športne dejavnosti. Po letu 1970 je športno življenje ponovno zaživelo po zaslugi sindikalne organizacije Javor Pivka, Stolarna Bač. Do izraza so prišla tudi telovadnica in igrišča v osnovni šoli Knežak. Pobudnika vsega športnega gibanja sta bila Franc Fatur in Stojan Jaksetič, ki sta mladino navdušila sprva za nogomet, kasneje pa še za namizni tenis in odbojko.

Pri nogometu so se jim pridružili tudi vojaki s poligona na strelišču nad Bačem. V nogometu so tekmovali proti ekipam iz sosednjih naselij v občini (Koseze, Zabiče, Ilirska Bistrica, Košana). Še posebej se je športno življenje razgibalo v času, ko je Športna zveza v sedemdesetih letih

Vzpon kolesarjev na Mašun, leto 2004

organizirala vsakoletne sindikalne (delavske) športne igre. Na teh igrah so redno sodelovale ekipe sindikalne organizacije tovarne Javor, Stolarna Bač.

Tekmovali so v namiznem tenisu, odbojki in nogometu. Leta 1998 so ustanovili društvo Piškotek, ki združuje (P)rijatelje (I)nformiranja, (Š)porta, (K)ulture, (O)kolja, (T)urizma, (E)kologije v (K)nežaku.

V pogledu športa ima društvo predvsem naslednje naloge:

- vzdrževanje obstoječih športnih igrišč in izgradnja novih
- ustanavljanje športnih klubov
- vključevanje v občinska in druga tekmovanja in organiziranje prireditev
- organizacija športnih prireditev in rekreacije za vse generacije občanov

V šolski športni dvorani se odvijajo rekreacijske dejavnosti, kjer igrajo odbojko in organizirajo pohodništvo in teke. Med številnimi športnimi in kulturnimi zanesenjaki velja omeniti naslednja imena: Vojko Mihelj, Stojan Bilc, Stane Černetič in Vili Ljubič.

Posebej velja omeniti dobro delo Balinarskega kluba Beu Kamn, ki so ga ustanovili leta 2002, čeprav so krajan v vaseh Zgornje Pivke neorganizirano balinali že veliko prej. Iz vzorne kronike kluba je razvidno izredno dobro delo kluba, ki mu je v razmeroma kratkem času uspelo zgraditi primerna balinišča. Pa tudi tekmovalni uspehi niso izostali. Za klub so se še posebej razdajali Anton Škrli in predsednik kluba Stane Černetič.

Najboljša četvorka v letu 2003: Stane Černetič, Jože Tomšič, Frane Tomšič in Marjan Mihelj

ŠPORT V PODGRADU

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so se delavci v tovarni Plama pričeli resno ukvarjati s športom. Občinska zveza za telesno kulturo oziroma Športna zveza je namreč vsako leto organizirala Sindikalne delavske športne igre, na katerih so sodelovale tudi športne ekipe tovarne Plama.

Razpisane so bile tekme v odbojki, košarki, namiznem tenisu, malem nogometu in kegljanju. Skoraj

desetletje so redno nastopali tudi na poliuretaniadi, kjer so sodelovali športniki sorodnih tovarn iz vse Jugoslavije. Po desetletju plodnega športnega življenja pa je ta oblika dela zamrla. Pozneje so v Podgradu ustanovili svojo nogometno ekipo. Vključili so se v občinska tekmovanja in pozneje v primorsko nogometno ligo in si nadeli ime svojega pokrovitelja (Plama – pur Podgrad). Pred leti so z lastnim delom in podporo UEFA zgradili nogometno igrišče, pokrito z umetno travo.

V letih od 1985 do 1995 so imeli v Podgradu odlično balinarsko ekipo, ki je zelo uspešno tekmovala v slovenski ligi. Omenimo tudi, da je športna telovadnica v osnovni šoli vedno zasedena. S pridom jo uporabljajo športniki in rekreativci. Najbolj zaslužni za športno življenje v Podgradu so bili med številnimi navdušenci predvsem Drago Štunf (balinanje), Drago Jagodnik, Jadran Možina, Jože Mavrič, Marjan in Robert Božič ter Zdravko Kirn (nogomet).

V glavnem pa se šport v Podgradu odvija na tamkajšnji osnovni šoli, kjer v okviru šolskega športnega društva skrbijo za športni naraščaj. Iz Podgrada izhaja tudi odličen košarkar Goran Jagodnik, dolgoletni slovenski reprezentant v košarki.

Košarkar Goran Jagodnik, doma iz Podgrada je igral v raznih klubih v Evropi.

ŠPORT V KOČANIJI

Kočanja oziroma Podgora, ki vključuje vasi Zabiče, Podgraje, Kuteževo in Trpčane, postaja prepoznavno športno središče v občini Ilirska Bistrica. Sprva so športne igre gojili v okviru osnovne šole. V poznih petdesetih letih prejšnjega stoletja se je mladina navduševala za odbojko in nogomet. A le rekreacijsko, po zgledu vrstnikov iz Jelšan. Pozneje, v letih od 1984 do 2000 so odlične uspehe dosegali igralci Balinarskega društva iz Kuteževega, ki so nastopali pod imeni Kozlek, nato Lesonit in končno TIB Terminal. Drugo mesto v slovenski superligi je bil odličen rezultat, ki so ga takrat dosegli. Trenutno je športna javnost najbolj usmerjena v Balinarski klub Zabiče, ustanovljenega leta 1987 (prvi predsednik Denis Iskra), ki je eno najuspešnejših balinarskih ekip na Primorskem in tudi širše v državi (leta 2006 drugo mesto v državi).

Balinarski klub Zabiče. Stojijo z leve: Jože Iskra – predsednik, Savo Orbič, Ivan Urh, David Šircelj, Ivan Ceglar, Ivan Rutar. Čepijo: Simon Maljevac, Loren Križ, Igor Šircelj, Stojan Šircelj in Jožko Boštjančič

Tekmovali so tudi za Evropski pokal. Kot najuspešnejši klub v občini Ilirska Bistrica so leta 2006 prejeli občinsko priznanje. Istočasno je Igor Šircelj kot vice svetovni prvak v svoji kategoriji prejel priznanje najboljšega športnika v občini Ilirska Bistrica. Za prijetno presenečenje sta poskrbela juniorja Andraž Ličan in Lan Timotej Ličan, ki sta leta 2009 na zaključnem državnem prvenstvu v balinanju dosegla uspeh, ki se ga bo Podgora še dolgo spominjala. V preciznem izbijanju je štirinajstletni Andraž Ličan osvojil zlato medaljo, leto dni mlajši Lan Timotej Ličan pa bronasto medaljo.

Drugi najpomembnejši šport je prav gotovo nogomet, ki se odvija na nogometnem igrišču na Mlaki v Zabičah. Iz Podgore so izšli številni dobri nogometaši, ki so nastopali v drugih klubih. Omenimo vsaj Ivana Primca, Erika Volka in Antona Štembergerja. Igralci nogometa so poskrbeli za pokrovitelje in ga našli v Majda baru in gostišču Kočanja. Pod temi imeni tudi nastopajo v občinski nogometni ligi in na raznih turnirjih.

Dva športnika sta leta 2002 prejela plaketi za svoje športne uspehe na območju Ilirske Bistrice. To sta Ana Kreševič za dosežke v karateju in David Šircelj za dosežke v balinanju. Sicer pa se v telovadnici osnovne šole v Kuteževem odvija dokaj pestro športno življenje.

Za dobro delo v omenjenih disciplinah gre zasluga športnim zanesenjakom Ediju Ceglarju, Ivanu Ličanu in Stanetu Prosenu pri izgradnji pokritega balinišča, za delo nogometašev Ivanu Primcu in Jožetu Iskri. Trenutno imajo zasluge za vse uspehe kluba predsednik Jože Iskra, tajnik Ivan Rutar in vsi člani kluba ter njihovi simpatizerji.

ŠPORT V JELŠANAH

Kmalu po drugi svetovni vojni je tudi v Jelšanah zaživel kulturno in telesnokulturno (športno) življenje. Tudi tu najdemo povezavo z bogato kulturno dediščino med vojnama. V letih od 1946 do 1953 je prevladovalo zanimanje za nogomet. Pobudnika za to športno panogo sta bila Jože Frol in Kristjan Vidmar, ki sta ob sebi zbrala mlade nogometaše. V svoje okrilje jih je sprejelo TVD Partizan iz Ilirske Bistrice, ki je poskrbelo za športne rekvizite. Sami so si uredili nogometno igrišče. Trenirali so in tekmovali vse do leta 1953, ko zanimanje za nogomet deloma usahne.

Mladi športniki so se navdušili za odbojko, ki postane primarni šport. Tudi odbojkarska sekcija je delovala pod okriljem TVD Partizan in žela na Primorskem, pa tudi širše velike uspehe. Že v zgodnjih petdesetih letih prejšnjega stoletja so pričeli z igranjem odbojke. Navdušeni Jelšanci so uredili primerno igrišče in se pod okriljem TVD Partizana vključili v občinsko in regijsko tekmovanje. V popolnosti je odbojka v Jelšanah zaživela po letu 1960, ko so se starejšim igralcem pridružile mlajše moči. Pomembno je bilo leto 1961, ko so Jelšanci postali okrajni prvaki, osvojili pa so tudi prvo mesto v pokalnem tekmovanju.

V letu 1967 so se številni mladinci začeli ukvarjati s strelstvom. V okviru občinske strelske zveze 4. julij" – tudi ta je spadala pod TVD Partizan, je pričela delovati "strelska družina 4. julij Jelšane".

Tekmovali so v okviru občine pa tudi širše v Postojni in Ljubljani. Vidnejši uspeh je leta 1969 na občinskem tekmovanju za zlato

Prvi igralci nogometa v Jelšanah po drugi svetovni vojni

Udarna moč odbojkarske ekipe: Stojijo Miha Torkar, Ludvik Kvaternik, Valter Saftič, Davorin Čekada; v počepu Bojan Brozina, Boris Brozina in Bruno Udovič

puščico dosegel Ivo Udovič in za tretje mesto je prejel diplomu "dober strelec". Po letu 1972 je strelstvo v Jelšanah povsem zamrlo.

Po letu 1970 se je mladina oprijela malega nogometa. Zelo priljubljene so bile tekme med ekipami bližnjih vasi, ki so se odvijale ob vaških praznikih. Z izgradnjo novega asfaltiranega športnega igrišča leta 1979 je postal mali nogomet še privlačnejši. Igralci nogometa so se vključili v občinsko rekreacijsko ligo, kjer so tekmovala ekipe iz Zabič, Kosez, Ilirske Bistrice, Prema, Bača in Knežaka. Nogometaši so bili udeleženci številnih turnirjev, v letih 1997 do 2000 pa tudi člani občinske nogometne lige. Med najbolj zaslužne pri razvoju nogometa v tem času sta prav gotovo Drago Štunf in Boris Brozina. V sklopu igrišč so domačini uredili tudi balinišče, kjer organizirajo turnirje, na katere vabijo ekipe sosednjih krajev. Tudi sami se odzivajo vabilom na turnirje.

Leta 2004 se je v Jelšanah uveljavila mlada športna zvrst – paintball, ki je po kakem letu delovanja zamrla.

ŠPORT V HARIJAH

Po zaslugi TVD Partizan iz Ilirske Bistrice se je šport po drugi svetovni vojni širil tudi na podeželje. Tako so se dijaki v Harijah najprej navdušili za nogomet, ki so ga igrali na zasilnih igriščih. Tekmovali so proti vrstnikom iz sosednjih vasi. Kmalu pa je postala odbojka bolj zanimiva, za katero so mladež zainteresirali domačina Vinko Hafner in Alojz Boštjančič – Brida ter svetovalca Janez Zabukovec in Pavel Pečar kot predstavnika TVD Partizan iz Ilirske Bistrice. Sami so ob šoli uredili igrišče in spletli mrežo za odbojko. Za rekvizite so poskrbeli pri vodstvu TVD Partizan. Igrali so fantje in dekleta. Tekmovali so na raznih turnirjih, premagali so odbojkarje iz Jelšan. Le-ti so kmalu napredovali in so igrali v okrajni in slovenski ligi. Zaradi odhoda igralcev v tujino in drugih okoliščin je tudi ta igra zamrla.

Prvi igralci odbojke v Harijah. Stojijo: Zvone Boštjančič, Alojz Gombač, Magda Boštjančič, Valerija Gombač, Marija Žnidar, Angela Grlj, Zaira Boštjančič; Čepijo: Rudi Lavrenčič, Silvo Boštjančič, Saša Boštjančič, Ludvik Gombač in Emil Vičič

V zadnjem času šport zaživi ob vaških praznikih. Člani mladinskega športnega društva sestavijo košarkarsko moštvo in se pomerijo z ustreznimi ekipami sosednjih krajev. Njegov rojak je Tadej Tomažič, perspektivni nogometaš, ki je začel z igranjem nogometa v Ilirski Bistrici, nadaljeval pa kariero v NK Primorje Ajdovščina in NK Domžale.

ŠPORT NA VELIKI BUKOVICI

Tudi Bukovčani se že od nekdaj ljubiteljsko ukvarjajo s športom, a so šele leta 2005 ustanovili Športno društvo Velika Bukovica. Društvo organizira rekreacijske prireditve v različnih športnih dejavnostih, predvsem pa košarkarska tekmovanja in balinarske turnirje. Prav tako društvo skrbi za športno udejstvovanje vaščanov, investira v športna igrišča in jih tudi vzdržuje. V preteklosti je bilo nekaj vaščanov uspešnih v različnih športih: košarka (Leon Grlj, Mirjan Vičič in Andrej Muha), balinanje (Stano Vičič in Ivan Muha), nogomet (Leon Vičič), atletika (Andrej Muha, Boris Muha), rafting (Robert Vičič) itd.

Člani društva sodelujejo pri kulturnih prireditvah kraja. Poleg vodilnih v krajevni skupnosti naj omenimo prizadevne športne zanesenjake: Andrej Muha, Andrej Primc, Iztok Grlj, Dejan Baša in Rok Valenčič.

Ob vaških praznikih na Veliki Bukovici športno življenje zaživi (balinanje in košarka). Stojijo z leve: Franc Primc, Marijan Boštjančič, Lado Baša, Andrej Muha, Robert Vičič in Andrej Primc; čepijo: Leo Vičič, Miro Grlj in Marijan Samsa

ŠAH IN BRIDŽ

"Kavarniški" šah so Bistričani igrali že pred drugo svetovno vojno. Tudi pozneje, po vojni je bila ta priljubljena igra med klienti kavarne Jadran (pozneje v kavarni Šport) v Ilirski Bistrici. Šah so Bistričani igrali tudi v prostorih fizikulturenega društva Ilirija. V takratnem vojaškem garnizonu so pogosto organizirali šahovske turnirje in simultanke. Tako so v Ilirski Bistrici gostovali šahovski mojstri kot so bili Svetozar Gligorič, Stojan Puc in še nekateri drugi vidni šahisti tistih časov.

Leta 1975 so na pobudo Vojka Valenčiča in igralcev kraljeve igre ustanovili Šahovski klub Ilirska Bistrica. Še pred ustanovitvijo kluba so prizadevni bistriški šahisti v Osnovni šoli Dragotina Ketteja organizirali šahovski krožek, ki je pod mentorstvom predmetnega učitelja Mirka Tomažiča in Mirana Roliha dal prve odlične šahiste pri takratnih pionirjih in pionirkah. Leta 1977 so prizadevni člani kluba priredili prvo občinsko šahovsko prvenstvo, kjer so se izkazali najboljši šahisti Bistrice. To so bili Vojko Valenčič, Branko Maljevac, Branko Skrt in Maksimiljan Modic. Sledila so vsakoletna občinska tekmovanja, udeležba na turnirjih Primorske šahovske zveze. Le-ta je tesno sodelovala s šahovskima zvezama Furlanije - Julijske krajine in avstrijsko Koroško. Tako je prišlo do prirejanja šahovskih turnirjev v Interligi. Potekali pa so tudi turnirji obmejnih mest in krajev, kjer so delovala šahovska društva Primorske, Furlanije-Julijske krajine in avstrijske Koroške. Omenimo izredno plodno delo s takratnimi pionirji (podmladki) v Osnovni šoli Dragotina Ketteja:

- Leta 1982 je Ilirska Bistrica organizirala republiško prvenstvo pionirjev
- Leta 1983 je Gregor Raspor postal kadetski šahovski prvak Slovenije. Udeležil se je tudi državnega prvenstva v Novem Sadu. Je edini bistriški šahist z nazivom mojstra
- Po zaslugi sistematičnega in strokovnega dela pod mentorstvom Francija Cirkvenčiča, ki je v drugi polovici 80-ih let prejšnjega stoletja s pomočjo ostalih prizadevnih članov (zlasti tedanjega tajnika Antona Poljančiča) vzpostavil srednjo šahovsko šolo (prvo tovrstno v Sloveniji), so naši šahisti v pionirski in mladinski konkurenci igrali dominantno vlogo na Primorskem in se enakopravno kosali s

sovrstniki iz Slovenije. Omeniti velja zlasti Boštjana Surino, Boruta Zego, Simona Kermo, Marjana Čibeja in Andreja Franka, ki so v svojih konkurencah osvajali prva mesta na Primorskem

- Leta 1992 je na mladinskem državnem prvenstvu Simon Kerma v Radovljici v močni konkurenci delil 4. do 6. mesto in osvojil naziv mojstrskega kandidata.

Pozneje je najvidnejše rezultate v mladinski in članski konkurenci dosegel Danijel Beletič, ki je – podobno kot drugi bistriški šahisti – nastopal za druge primorske klube in je trenutno najboljši bistriški šahist, sposoben premagovati tudi vele-mojstre.

Zaradi odhoda šahistov na šolanje v druge kraje in zaposlitve nekaterih v drugih krajih, je delo v klubu postopoma zmrlo. Šah trenutno igrajo le upokojenci v prostorih društva upokojencev, kjer občasno prirejajo tudi hitropotezne turnirje. Bistričani se lahko tolažijo z mislijo, da bi z najboljšimi bistriškimi igralci lahko sestavili odlično moštvo, ki bi uspešno nastopalo na najzahtevnejših državnih tekmovanjih.

Ilirska Bistrica se lahko ponaša tudi z drugim miselnim športom. Gre za igro bridž (v originalu bridge), ki ga v Ilirski Bistrici gojijo nekako od petdesetih let prejšnjega stoletja. Sprva je bila to le gentlemanska igra v kavarni Jadran (pozneje kavarna Šport), leta 1968 pa so privrženci te igre ustanovili Bridž klub in postali člani Bridž zveze Slovenije. Prvi predsednik je bil Aleksander Ličan. Člani društva so sprva tekmovali na raznih turnirjih doma, v Sloveniji, Hrvaškem in v Italiji. Najboljše dosežke sta v zgodovini bistriškega kluba dosegala par Edo Lenarčič – Niko Samsa. Trenutno člani kluba sodelujejo na tedenskih turnirjih, ki jih

Danijel Beletič, med najboljšimi šahisti vseh časov v Ilirski Bistrici

v igralni sezoni organizirajo skupaj s člani Bridž kluba Postojna. Trenutni predsednik je Janez Kirn.

Bistriška igralska para Janez Kirn - Edo Lenarčič in Saša Batista - Dimitrij Grlj na enem izmed turnirjev

Tradicionalni mednarodni turnir v bridžu, Postojna 2009

OSTALI ŠPORTI

V Ilirski Bistrici so se športniki – rekreativci ukvarjali z različnimi športnimi panogami. Nekdaj v Ilirski Bistrici in Jelšanah zelo uspešna, v društvu TVD Partizan organizirana odbojka, je še vedno prisotna. Še posebej je bila priljubljena v času sindikalnih iger v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, vedno pa jo igrajo v šolah in raznih rekreacijskih skupinah. Že pred leti je športna zveza v športnem centru v Trnovem zgradila odbojgarsko igrišče. Med mladimi rekreativci, dijaki, študenti, taborniki in skavti, je bila zelo priljubljena odbojka na mivki.

V športnem centru Trnovo je med počitnicami zelo živahno. Mladi igralci odbojke na mivki so s prostovoljnim delom in ob sodelovanju mladinskih skupnosti (Kluba študentov, skavtov, tabornikov), ter družbene skupnosti obnovili igrišče za igranje odbojke na mivki, kjer se odvijajo redni odbojgarski turnirji Poletne odbojgarske lige. Taborniki prirejajo vsak prvi vikend v septembru odmevno tekmovanje ekip (TOTeM), ki se ga udeležujejo ekipe iz cele Slovenije in zamejstva.

Pogled na urejeno igrišče v Športnem centru Trnovo, zbirališče dijakov in študentov, ki prosti čas namenjajo igranju odbojke

Namizni tenis je prav tako športna igra z dolgoletno tradicijo, ki so jo Bistričani v glavnem igrali za zabavo. V obdobju TVD Partizan so Bistriški igralci redno nastopali na prvenstvih Primorske. Izstopali so igralci Emil Volk, Edo Lenarčič, Roman Kopriva, Dimitrij Grlj, Anton Štemberger in Zmago Trebec. Namizni tenis je bila obvezna panoga v Sindikalnih športnih igrah. Ta igra je priljubljena tudi v šolah.

V sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bil v Ilirski Bistrici zelo popularen **mali nogomet**. Vidno vlogo v slovenskem prostoru je tedaj imel **Malonogometni klub Plama**, ki se je povzpел do finala Dnevnikovega turnirja. V istem času je občinska športna zveza ob

pomoči N.K. Transport organizirala tekmovanje **nogometa na travi**, ki so se ga udeleževale ekipe z malodane vseh krajev v naši občini (Zabiče, Il. Bistrica, Podgrad, Koseze, Vrbovo, Košana, Jelšane, Knežak - Bač, Prem, Rupa, Lipa, Pasjak).

Športno kulturno društvo KRT so ustanovili trije nogometni navdušenci: predsednik Vojko Kalc, trener Roman Brozina in Dejan Trakoštanec. Vizija kluba je postati prepoznavno slovensko društvo, ki razvija športno turistično rekreacijo in želi omogočiti mladim, da se v okviru športnih in drugih dejavnosti organizirano družijo, trenirajo, tekmujejo in s tem koristno izrabljajo svoj prosti čas in razvijajo svoje potencialne. Vsem aktivnim posameznikom se trudi omogočiti organizirana tekmovanja ter druge vrste druženja in sodelovanja. Sprva so največ pozornosti posvetili dvoranskemu nogometu.

Člani Športnega kulturnega društva KRT so leta 2010 v Ilirski Bistrici uspešno organizirali prvo reprezentančno tekmo v dvoranskem nogometu. Pomerili sta se mladi reprezentanci Slovenije in Italije. S tesnim rezultatom 2 : 1 so zmagali gostje iz Italije.

Nekaj časa je pri smučarskem klubu delovala **sekcija jadralcev na deski Mola**. Vodili so jo Jožko Šircelj, Vladimir Čeligoj, Marjan Frank in Nada Čeligoj.

Radiogoniometriranje (lov na lisico) je radioamaterska športno tehnična disciplina, kjer sodelujejo radioamaterji obeh spolov in vseh starostnih

S tekmovanja v radiogoniometriranju (ARG). Z leve: Martina Grlj, Sandra Seketin, Henrik Pugelj, David Škrli, Žarko Klanšček, Robert Jagodnik, čepijo pa Tomaž Bergoč, Ivan Bergoč in Rado Šajn, 1980

skupin in so razporejeni v več kategorij. V sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja so bili na tem področju zelo aktivni člani bistriškega radioamaterskega kluba, ki so svoje znanje in sposobnosti merili z vrstniki iz celotne nekdanje Jugoslavije in dosegali odlične uspehe. Pri fantih je z uspehi izstopal Tomaž Bergoč, pri dekletih pa Sandra Seketin.

Tekmovanja **v športnem ribolovu** se izvajajo po pravilih Ribiške zveze Slovenije, v katero je vključena tudi Ribiška družina Bistrica iz Ilirske Bistrice. V tradicionalnem tekmovanju, ki jih po liga sistemu organizira Zveza ribiških družin Primorske (sedem ribiških družin), redno tekmujeta članska in mladinska ekipa. Poleg tega se tudi Bistričani udeležujejo tekmovanja Lige prijateljstva, kjer sodelujejo 4 slovenske in 4 hrvaške ribiške družine. Na evropskem prvenstvu v športnem ribolovu za invalide je kot član slovenske reprezentance sodeloval tudi Bistričan Boro Zejnullović. Slovenska reprezentanca je dosegla prvo mesto.

Od leta 1995 deluje v Ilirski Bistrici **Klub jadralnih letalcev Paljužin**, katerega člani gojijo predvsem alternativno letenje. Pobudnik tega zanimivega športa pri nas je Bistričan Borut Jenko. Vzletišča imajo na Goljaku (1145 m), na Oslici (1071 m) in na Srednjem vrhu (937 m). Še vedno so aktivni in uspešni naslednji letalci: Egon Surina, Stanko Iskra, Edvin Kastelic, Dejan Dodič, Gregor Primc, Klara Primc, Joško Surina, Damjan Vrh, Viljem Gulič in Tomaž Bubnič.

Polet bistriškega letalca nad Zabičami

Paintball je šport s puškami (markerji, domet 40 do 150 metrov), ki s pomočjo plina (najpogosteje ogljikov dioksid) ali zraka izstreljujejo barvne kroglice, s katerimi se igralci izločajo iz igre. Za igranje igralec potrebuje marker, masko za obraz, plinsko bombico in obleko. Za dodatno zaščito pa ima igralec lahko tudi ščitnike za vse dele telesa. Gre za šport s kratko zgodovino in se je uveljavil v Sloveniji v devetdesetih

letih prejšnjega stoletja. Paintball je dobil privrženca tudi v naši občini. Pred leti (2004) je to športno panogo v Jelšanah vpeljal domačin Erik Udovič. Na svojih terenih so domačini uspešno organizirali turnirje. Ta šport je kmalu zamrl.

Ilirska Bistrica je svoje čase imela odlične igralce **biljarda**. V mislih imamo igro karambol. Igrali so ga v kavarni Šport pri Šajnovih in pozneje v Domu na Vidmu. Starejše generacije se spominjamo odličnih igralcev: Jože Slavec, Stano Logar, Jože Batista – Šmit, Mito Tomšič in drugi. Mito Tomšič se je kmalu po drugi svetovni vojni preselil v Trst, kjer je nadaljeval svojo športno pot. V biljardu je postal večkratni šampion Italije in tekmoval po velikih turnirjih v Italiji in drugod po Evropi. O tem zna veliko povedati njegov prijatelj Bistričan Mile Škrabolje – Gurko. Mito Tomšič je tudi igral nogomet v tržaški Ponziani, v veslanju je s tržaško Saturnio leta 1952 z osmercem osvojil naslov državnega prvaka. V Ilirski Bistrici uspešno deluje **Jamarsko društvo Netopir**. Osnovna dejavnost društva je raziskati novoodkrite jame, narediti izmere, ter narisati načrt jame. Raziskujejo pretežno jame na področju občine Ilirske Bistrice. V zadnjih letih posvečajo posebno skrb podmladku zato organizirajo jamarske šole, kjer se pripravniki naučijo jamarske tehnike ter ostalih potrebnih veščin za obvladovanje teme in globin. Društvo je včlanjeno v Jamarsko zvezo Slovenije, člani društva pa so aktivni tudi v Jamarski reševalni službi. Društvo je s svojo reševalno ekipo vezano v občinski sistem zaščite in reševanja, kjer je zadolženo za reševanje iz globin ter višin ter sodeluje v iskalnih akcijah pogrešanih. Jamarsko društvo vodi svoj kataster jam, člani pa skrbijo, da je vsak dan obsežnejši. Trenutno je registriranih 340 jam. Najgloblja jama je Brezno Bogumila Brinška z 506m globine. Člani društva to jamo raziskujejo že od leta 1991, na posameznih delih potekajo raziskave še danes. Hrušiške ponikve so naša najdaljša jama s 1036 m dolžine, vendar z novimi raziskovanji in odkritji postajajo jame daljše in globlje. Predsednik društva je Radivoj Šajn.

Ob omenjenih športih moramo omeniti tudi **Potapljaško društvo Mola Ilirska Bistrica**, ki se ukvarja s potapljanjem in raziskovanjem življenja v morju, rekah in jezerih.

V Ilirski Bistrici uspešno deluje **Fitness center**, ki so ga uradno odprli 1. aprila leta 2004 in je namenjen vsem generacijam, od najmlajših do najstarejših, ki se zavedajo pomembnosti zdravega življenjskega sloga in želijo v svoje življenje vnesti zdravo prehrano, rekreacijo in pozitiven odnos do sebe in drugih. Prostor centra se nahajajo v telovadnici Osnovne šole

Pogled v prostore fitnes centra

Antona Žnideršiča, vodja pa je Kristina Tomšič, ki skrbi za prijetno počutje svojih klientov.

Nekaj besed o **specialni olimpijadi**! Ljudje s posebnimi potrebami se na športnem področju udeležujejo v okviru specialne olimpijade. To je svetovni posebni športni in kulturni program za osebe z zmernimi, težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju ter drugimi dodatnimi motnjami. Tekmovalci tekmujejo v individualnih in moštvenih športih, hkrati pa dejavno soustvarjajo socialno kulturne programe.

Bistriški varstveno delovni center, takrat enota Doma starejših občanov, se je leta 1992 vključil v specialno olimpiado Slovenije. Leta 1996 so bili organizatorji iger primorsko- notranjske regije in jih uspešno izpeljali ob pomoči širše skupnosti.

Varovanci zavoda so se udeleževali iger na lokalni, regijski, državni in evropski ravni in se od povsod vračali z mnogimi medaljami, novimi izkušnjami in vtisi.

Po osemnajstih letih članstva v Specialni olimpiadi Slovenije se je vsebina športnih dejavnosti spremenila in prilagodila uporabnikom. V atletske panoge se varovanci vključujejo le na lokalnem nivoju, vedno bolj pa se udeležujejo v balinanju, pohodništvu, plesu in - kar je še najpomembnejše, v vsakodnevnem razgibavanju, ki pomaga ohranjati njihove motorične sposobnosti tudi v zrelejšem obdobju.

ŠOLSKA ŠPORTNA DRUŠTVA

Na vseh šolah v naši občini so po drugi svetovni vojni telesni (športni) vzgoji posvečali veliko pozornost. Sprva več v osrednjih šolah, kjer so imeli boljše pogoje. Očividci se spominjajo vsakoletnih telovadnih akademij, prvomajskih parad športnikov in medšolskih tekmovanj. Večji razmah športa na naših šolah beležimo po letu 1963 z izgradnjo prve telovadnice na Bistriškem. Na nekaterih šolah so ustanovili šolska športna društva. Ob pomoči svetovalcev Zavoda za šolstvo so bila organizirana tekmovanja v talni telovadbi, orodni telovadbi, atletiki in igrah z žogo (košarka, nogomet, rokomet). Tekmovanja so se odvijala v občinskem, regijskem in republiškem merilu. Pomembno vlogo so športna šolska društva, še posebej na centralni šoli v Ilirski Bistrici, odigrala pri vzgoji mladih športnikov in šahistov. Anketa plavalne (ne)pismenosti na bistriški šoli leta 1971 je pokazala, da je bilo v šestem razredu 94% neplavalcev in da sta le dva učenca že videla morje. Ob pomoči družbene skupnosti so leta 1972 organizirali poletno šolo v naravi za vse učence četrtih razredov v občini in je postala redna oblika izobraževalnega dela. Učenci so odšli s svojimi učitelji in učitelji plavanja v mesecu juniju za deset dni na morje, kjer so se učili plavanja. Pozneje so si na šolah omislili tudi zimsko šolo v naravi, v katerih so učenci petih razredov spoznavali veščine smučanja. Pripomniti velja, da je bila v

Poletna šola v naravi v organizaciji Športne zveze in učiteljev

Zimska šola v naravi v organizaciji Športne zveze in učiteljev

Ilirski Bistrici ta oblika izobraževanja izvedena med prvimi na Primorskem. Športna vzgoja na šolah, predvsem pa obšolske športne dejavnosti so že bolj pridobile na pomenu, ko jih je po letu 1985 v svoje okrilje vzela Zveza telesnokulturnih organizacij v občini Ilirska Bistrica. Namesto šole v naravi so organizirani plavalni tečaji v drugih razredih osnovnih šol in celo za otroke v vrtcu. Z ukinitvijo športne zveze so šole glede obšolskih športnih dejavnosti prepuščene same sebi.

Omeniti velja vse športne pedagoge, ki so na bistrškem posvečali veliko svojega prostega časa športu mladih. Med prvimi sta že omenjena Tego Malis in Boško Marinič. Pozneje pa še: Adolf Rabič, Anica Sosič, Nada Tomišič, Savina Šlenc – Gorišek, Mara Primc, Milan Primc, Dimitrij Grlj, Marija Širca, Ivan Primc, Zdravko Debevc, Nataša Kandare, Vladimir Čeligoj, Marjan Primc, Barbara Renko - Jenko, Rihard Udovič in Mojca Klanšček na osrednjih šolah v Ilirski Bistrici ter Ivan Majcan, Kristijan Zidar in Milan Dekleva na šolah v Podgradu, Jelšanah in v Kuteževem. Prav vsi imenovani imajo velike zasluge za razvoj šolskega športa in za športne uspehe društev in klubov.

Razveseljivo je dejstvo, da se je za poklic športnega pedagoga odločalo vedno več mladih. Tako so se za šolanje na fakulteti za šport odločili še naslednji mladi športniki: Mitja Muha, Nataša Muha, Andraž Čeligoj, Martina Sakelšek, Matevž Sakelšek, Špela Dekleva, Vesna Boštjančič, Špela Muha, Matjaž Kešanski, Mateja Jursinovič, Rihard Udovič, Nastja Zirnstein, Uroš Jenko. Vsi so aktivni v športnem življenju Ilirske Bistrice.

Diplomske naloge bistriških diplomantov z univerze v Ljubljani, ki obravnavajo teorijo in prakso telesne vzgoje in športa:

- Dimitrij Grlj: Napad proti obrambi mož – moža v košarki (1960)
- Vladimir Čeligoj: Analiza dimenzij igre v košarki (1976)
- Zdenka Muha: Povezanost med učnim uspehom in nekaterimi sposobnostmi kompleksnega izvajanja motoričnih nalog pri enajstletnih učencih (1981)
- Janez Šorc: Povezanost nekaterih antropometričnih mer z uspehom v alpinizmu (1983)
- Iztok Rink: Primerjava v načinu ukvarjanja s telesnokulturnimi dejavnostmi v slovenskem javnem mnenju 1980-1983 (1984)
- Nataša Muha: Najustreznejša starost za šolo v naravi (1987)
- Mitja Muha, Analiza meta za tri točke v tekmah jugoslovanske košarkarske reprezentance (1988)
- Barbara Renko in Marica Hodnik Širca: Sokolstvo in Orlovstvo v Ilirski Bistrici od preloma stoletja do začetka tridesetih let tega stoletja, 1991
- Boris Rutar: Ilirski sokol 1904-1913 (2000)
- Andraž Čeligoj: Razvoj lokostrelskega kluba Ilirska Bistrica, 2007
- Rihard Udovič: Skupinska dinamika nogometne reprezentance do 23 let (2001)
- Špelca Dekleva : Analiza športno dejavnih aktivnosti žensk, obolelih za osteoporozo (2007)
- Matjaž Kešanski: Razvoj nogometa v Sloveniji med leti 1945 – 1950 (2007)
- Vesna Boštjančič: Vpliv gibalne dejavnosti na bolnike s shizofrenijo (2007)
- Mateja Jursinovič: Osebnostne značilnosti, storilnostna motivacija, socialne spretnosti pri trenerjih, zaposleni v panožnih šolah v primerjavi z ostalimi trenerji, (2007)
- Nastja Zirnstein: Možnosti povezovanja športnih in glasbenih vsebin v vrtcu (2008)
- Matevž Sakelšek: Povezanost obrambnih akcij nogometnega vratarja z uspešnostjo moštva na SP 2006 (2009)
- Uroš Jenko: Koncentrična in ekscentrična izokinetična jakost upogibalk in iztegovalk kolenskega sklepa pri mladih košarkarjih in košarkaricah (2009)

SINDIKALNE (DELAVSKE) ŠPORTNE IGRE

Med prve sindikalne športne igre verjetno sodijo tekmovanja poštarjev v hitri hoji na 15 km. Na teh tekmovanjih, ki so se odvijala v letih od 1955 do 1961 je zaslovel Bistričan Nikolaj Rolih, poznan kot poštar Mirko. Kot uslužbenec tedanje PTT (pošta, telegraf, telefon) je bil med najboljšimi v takratni državi Jugoslaviji.

Njegovi dosežki:

1. mesto na okrajnem prvenstvu, 1955
1. mesto na republiškem prvenstvu (Slovenije), 1960
2. mesto na državnem prvenstvu, 1960
2. mesto na evropskem prvenstvu, 1961

Poštar Nikolaj Rolih je na državnem prvenstvu dosegel 2. mesto, 1961

Športniki Lesonita na lesariadi v Cerknici

V sedemdesetih letih 20. stoletja beležimo bogato športno življenje v podjetjih in ustanovah, kjer so gojili vse tedaj priljubljene panoge: odbojko, mali nogomet, košarko, balinanje, kegljanje, namizni tenis, strelstvo in šah. Pokazala se je potreba po organizaciji sindikalnih športnih igrah, ki jih je izpeljala Občinska Zveza športnih društev. Tako so bila organizirana športna tekmovanja v vseh omenjenih športnih panogah. Najboljša moštva so se pomerila na sindikalnih igrah Primorske. Zelo zanimiva so bila medobčinska, republiška in celo državna tekmovanja po posameznih gospodarskih panogah (lesariada, igre kemičnih delavcev, igre prosvetnih delavcev, elektro igre, komunalne igre, poliuretaniada).

V organizaciji Občinske športne zveze so bile organizirane sindikalne igre in občinske lige v različnih športnih panogah.

V organizaciji Občinske športne zveze so bile organizirane sindikalne in občinske igre v različnih športnih panogah

ŠPORTNE IGRE UPOKOJENCEV

Bistriški upokoјenci se že od leta 1972 organizirano ukvarjajo s športom v društvu upokoјencev, društvu invalidov in društvu diabetikov. Za njih primerni športi so balinanje, strelstvo, šah, pikado, pohodništvo in rekreacijske ure v skupinah, ki se izvajajo v telovadnicah. Vodstva društev organizirajo občinska tekmovanja in turnirje.

Športne ekipe v posameznih panogah se udeležujejo regijskih in državnih tekmovanj. Vse njihove dejavnosti se odvijajo na igriščih v športnem parku Nade Žagar blizu sedeža Društva upokoјencev Ilirska Bistrica.

Del ženske in moške balinarske ekipe bistriških upokoјencev: Majda Hrvatin, Elza Pirih, Beninija Šuštar in Nikolaja Vičič v ženski ekipi ter Ivo Kovačič, Stano Vičič in Ivan Kompan v moški ekipi

OBČINSKA ŠPORTNA ZVEZA

Športna zveza je v športnem življenju v Ilirski Bistrici nedvomno odigrala pomembno vlogo. Kot njeni predhodnici Zveza za telesno kulturo in Zveza telesno-kulturnih organizacij, je tudi športna zveza povezovala vsa športna društva v občini. Usklajevala je programe športnih društev in klubov, jih strokovno ovrednotila in predlagala finančno razdelitev sredstev. Pospeševala in razvijala je množičnost ter posredovala članom zveze strokovno in drugo pomoč. Organizirala je podelitev priznanj najboljšim športnikom. Sicer pa so v tem času društva delovala samostojno. V sedemdesetih in osemdesetih letih je Zveza telesnokulturnih organizacij izvedla mnogo akcij, ki so pomembno vplivale na razvoj športa v Ilirski Bistrici. Naštejmo nekatere:

- delavske (sindikalne) športne igre
- sodelovanje pri organizaciji šole v naravi za učence in učenke četrtih razredov osnovnih šol
- trim akcije (kolesarjenje, pohodništvo, orientacijski pohodi ...)
- usposabljanja za organizatorje športa
- skrb za športna igrišča
- odmevna prireditve v Ilirski Bistrici ob imenovanju športnika leta Primorske leta 1980, na kateri je bila tudi razstava o dejavnosti vseh športnih društev in pomembnih športnih dosežkov bistriških športnikov
- podeljevala je Bloudkove značke in priznanja Janka Kovačiča najboljšim športnikom v občini za dosežke v preteklem letu

*Jesenski kros za
šolsko mladino*

Vse omenjene zveze so ob pomoči športnih zanesenjakov vodili Drago Karolin, Stanko Česnik, Dimitrij Grlj, Branko Skrt, Igor Mizgur in Mitja Škerlavaj, Rihard Udovič in Damir Šircelj. Mesto poklicnega tajnika je opravljal Zdravko Debevc. Iz dokumentov je razvidno, da je bilo leta 1998 v športno zvezo vključenih 35 društev s približno 3000 člani.

Z nastankom novih občin se je spremenil način financiranja društev. Odslej občina podeljuje finančna sredstva društvom preko razpisa za izvajanje športnih programov v občini. Ukinjena so bila izvirna sredstva za delovanje športne zveze. Odslej se v Ilirski Bistrici občuti pomanjkanje institucije, ki bi usklajevala delo društev in klubov, skrbela za ureditev športnih objektov, za organizacijo občinskih tekmovanj in za vzgojo strokovnih kadrov.

Športna zveza je podeljevala priznanja najboljšim športnikom in društvom

ZVEZA ŠPORTNIH DRUŠTEV ILIRSKA BISTRICA

Še v času delovanja Športne zveze v Ilirski Bistrici so se nekatera društva in klubi združili v Zvezo športnih društev. V tej povezavi so delovali Rokometni klub, Smučarski klub, Košarkarski klub, Športno društvo Basšport in Potapljaško društvo. V tej obliki delovanja naj bi lažje in uspešnejše uresničevali svoje programe.

REKREACIJA

Že v času nižje gimnazije v Trnovem je največja učilnica pri rednem šolskem pouku služila za telesno vzgojo. Ob prostih terminih so jo razne sekcije takratnega TVD Partizan izkoristile za treninge in učenje gimnastičnih vaj. Prav tako so se tam občasno zbirale rekreacijske skupine. Z izgradnjo telovadnic v novih šolah pa so rekreacijske skupine napolnile vse telovadnice. Vedno sta bili najbolj obiskani šoli v Ilirski Bistrici. Prevladovala so ženske skupine, ki so vsaj enkrat tedensko skrbele za svojo telesno pripravljenost. Pri tem so jih vodili učitelji telesne vzgoje in fizioterapevtke. Kot strokovna voditeljica z najdaljšim stažem je bila prav gotovo strokovna učiteljica Mara Primc, ki je skupine vodila več kot deset let. Na območju občine Ilirska Bistrica še vedno aktivno deluje več rekreacijskih skupin. Telovadne dvorane na šolah in igrišča so zasedeni ves izvenšolski čas. Rekreacijska skupina Klub zdravo življenje (KZŽ) ima najdaljši staž. Leta 1992 sta ga ustanovila višji fizioterapevt Alen Lilić in trener Branko Štemberger. V klubu je okrog 30 članov, ki dvakrat tedensko pod strokovnim vodstvom izvajajo različne koristne telesne vaje. V okviru KZŽ deluje odbojkarska sekcija, v poletnih mesecih pa se posvečajo balinanju na svežem zraku na Črnih njivah.

Rekreacijska skupina Kluba za zdravo življenje na enem izmed občnih zborov s fizioterapevtom Alenom Lilićem in Brankom Štembergerjem

PRIZNANJA ŠPORTNICAM, ŠPORTNIKOM IN DRUŠTVOM

Najuspešnejši športnice, športniki ter društva v Ilirski Bistrici so za svoje uspehe prejeli priznanja in nagrade. Sprva je ta priznanja podeljevalo TVD Partizan, nato pa občinska, okrajna, republiška in jugoslovanska zveza za telesno kulturo. Leta 1964 je imela Ilirska Bistrica športnika leta Primorske. Ta naslov je pripadal Antonu Štembergerju. Poleg omenjenih priznanj so najuspešnejši športniki, športnice in društva prejeli Bloudkova občinska in republiška priznanja. Priznanja Janka Kovačiča, naziv športnika leta in najuspešnejše športno društvo je podeljevala Športna zveza Ilirska Bistrica. Objavljamo preglednico priznanj po letih.

Priznanje Janka Kovačiča in športnik leta

1984	Ekipa BK Planinc - člani	BK Planinc Il. Bistrica
	Robert Podobnik	kolesarjenje
1985	Ekipa BK Planinc - člani	BK Planinc Il. Bistrica
1986	Vojka Cvijanovič	KK Samurai Il. Bistrica
1987	Stojan Torjan	BK Planinc Il. Bistrica
	Ekipa KK Samurai - člani	KK Samurai Il. Bistrica
	Ekipa BK Planinc - člani	BK Planinc Il. Bistrica
1988	Bojan Počkar	alpinizem
	Ekipa KK Samurai - kadeti	KK Samurai Il. Bistrica
1989	Andraž Lipolt	Trap sekcija SD 4. junij
	Anton Fabec	BK Kozlek
1994	Andraž Lipolt	Trap sekcija SD 4. junij
	Kristofer Štemberger	KK Samurai Il. Bistrica
	Vojka Šestan	KK Samurai Il. Bistrica

1995	Andraž Lipolt	Trap sekcija SD 4. junij
	Marjanca Šajn	KK Samurai II. Bistrica
	Ekipa BK Lesonit - člani	BK Lesonit
1996	Andraž Čeligoj	LK II. Bistrica
	Tamara Matko	Trap klub II. Bistrica
	Ekipa KK Samurai - člani	KK Samurai II. Bistrica
1997	Andraž Lipolt	Trap klub II. Bistrica
	Maja Štefančič	LK II. Bistrica
	Ekipno klub – LK II. Bistrica	LK II. Bistrica
1999	Andraž Lipolt	Trap klub II. Bistrica
	Tamara Matko	Trap klub II. Bistrica
	Ekipa LK II. Bistrica - članice	LK II. Bistrica
2000	Andraž Lipolt	Trap klub II. Bistrica
	Dolores Čekada	LK Mins Postojna
	Ekipa trap klub - člani	Trap klub II. Bistrica
2002	Andraž Lipolt	Trap klub II. Bistrica
	Dolores Čekada	LK Mins Postojna
	Ekipa trap klub - člani	Trap klub II. Bistrica
2003	Andraž Lipolt	Trap klub II. Bistrica
	Dolores Čekada	LK II. Bistrica
	Ekipa trap klub - člani	Trap klub II. Bistrica
2006	Dolores Čekada	LK Ilirska Bistrica
	Igor Šircelj	BK Zabiče
	BK Zabiče – članska ekipa	BK Zabiče

Priznanje Janka Kovačiča mladim športnikom do 15 let

1986	Ekipa - starejši dečki	KK Samurai II. Bistrica
1987	Robert Čurlič	KK Samurai II. Bistrica
1988	Ekipa - starejši dečki	KK Samurai II. Bistrica
1989	Marjan Čibej, Andrej Frank	Šahovski klub
1994	Martin Hrvatin	LK II. Bistrica
	Tihomir Strajnič	AK Postojna,
	Andrej Primc	KK Samurai II. Bistrica
1995	Martin Hrvatin, Igor Rudež	LK II. Bistrica
	Špela Muha, Mladen Kablar	KK Samurai II. Bistrica
	Klemen Vičič	Kolesarski klub Bistrica
	Uroš Mahne	Strel. družina 4. junij
1996	Jan Šuštar, Urška Hrvatin	LK II. Bistrica
	Špela Muha, Mladen Kablar, Nejc Glavaš, Andrej Primc	KK Samurai II. Bistrica
	Mojca Klanšček	šolski šport - atletika
1997	Sandi Berginc, Domen Hrabar, Nejc Glavaš, Anita Šenkinc, Mateja Dogančič	KK Samurai II. Bistrica
	Boštjan Kaluža, Sanja Štemberger, Dunja Štemberger, Tomaž Rojc	LK II. Bistrica
	Mitja Zatkovič	NK Transport II. Bistrica
1999	Boštjan Kaluža, Sanja Štemberger, Vanja Štemberger, Luka Valenčič	LK II. Bistrica
	Uroš Jenko	šolski šport

2000	Doris Brne, Mateja Hrvatin in ekipa - mlajše deklice	KK Samurai II. Bistrica
	Nejc Glavaš	šolski šport
	Sara Šuštar, Martin Čeh, Sanja Štemberger, Vanja Štemberger, Luka Valenčič, Jan Šuštar, Josip Maljevac	LK II. Bistrica
	Tadej Tomažič	NK Transport II. Bistrica
2002	Doris Brne, Saša Štefančič, Anja Čekada, Darjan Smajla, Tine Maljevac	KK Sokol, II. Bistrica
	Tamara Kovačevič	KK Samurai N. Gorica
	Marko Vidmar, Matjaž Krebelj	LK II. Bistrica
	Tadej Tomažič	NK II. Bistrica
2003	Doris Brne, Tamara Kovačevič, Saša Štefančič, Mateja Hrvatin, Darjan Smajla, Tine Maljevac	KK Sokol II. Bistrica
	Marko Vidmar	LK II. Bistrica
	Uroš Janežič, Borut Smajla	NK II. Bistrica

Priznanje Janka Kovačiča mladim športnikom od 15 do 18 let

1999	Dunja Štemberger, Aljaž Simonič	LK II. Bistrica
	Ekipa - mladinci	NK Transport II. Bistrica
2000	Dunja Štemberger, Aljaž Simonič, Boštjan Kaluža	LK II. Bistrica
	Nejc Likar	Ribiška družina Bistrica
	Mitja Zatkovič, Erik Volk	NK Transport II. Bistrica
2002	Jan Šuštar, Josip Maljevac	LK II. Bistrica
	Ana Kreševič	KK Samurai Koper
	David Šircelj	BK Zabiče
	Nejc Glavaš	KK Plama pur / KK Union Ol.
2003	Jan Šuštar, Martin Čeh, Josip Maljevac	LK II. Bistrica
	Nejc Glavaš	KK Union Olimpija

Priznanje športne zveze Ilirska Bistrica športnim delavcem in društvom

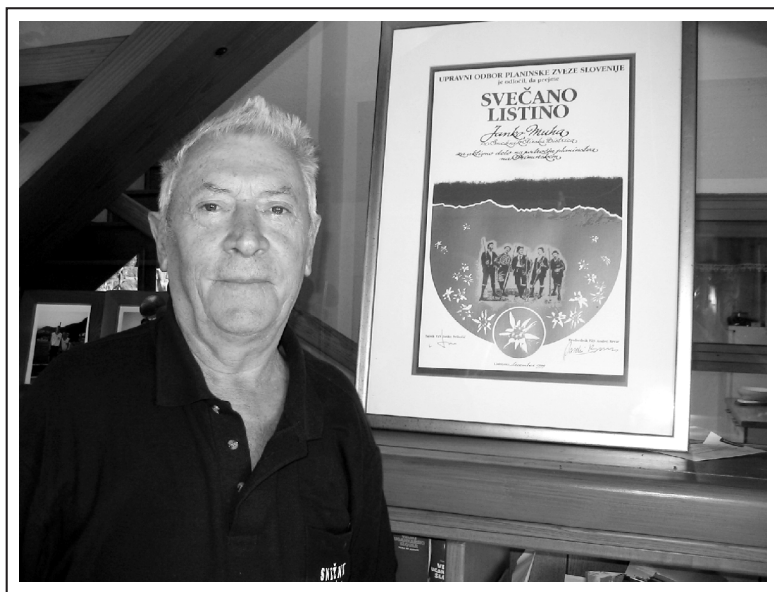
1997	Planinsko društvo Snežnik Ilirska Bistrica		ob 90. obletnici društva za prispevek k razvoju planinstva
	Karate klub Samurai Ilirska Bistrica		ob 20. obletnici društva za prispevek k razvoju karateja
	Vojka Šestan	KK Samurai Il. Bistrica	za 10 let strokovnega dela v karateju
1999	Bojan Dolgan	Nk transport Il. Bistrica	za 20 let organizacijskega dela v nogometu
2000	Vladimir Čeligoj	LK Il. Bistrica	za 30 let organizacijskega in strokovnega dela na vseh športnih področjih
	Franci Perovič	invalidski šport	za tekmovalno in organizacijsko delo v invalidskem športu
2002	DT Rod snežniških ruševcev Ilirska Bistrica		ob 50. obletnici društva za prispevek k razvoju taborništva
	Jamarsko društvo Netopir Ilirska Bistrica		ob 30. obletnici društva za prispevek k razvoju jamarstva
	Vladimir Žnidaršič	JD Netopir	za 30 let delovanja v jamarstvu
	Borut Valenčič	JD Netopir	za 30 let delovanja v jamarstvu
2003	Rokometni klub Ilirska Bistrica Ilirska Bistrica		ob 40. obletnici delovanja društva za prispevek k razvoju rokometa
	Leon Rolih	DT Rod snežniških ruševcev	za 20 let strokovnega in organizacijskega dela v taborništvu
	Polona Čeligoj	DT Rod snežniških ruševcev	za 10 let strokovnega in organizacijskega dela v taborništvu
	Branko Štemberger	Klub za zdravo življenje	za 10 let organizacijskega dela v rekreativnem športu

Bloudkove značke športnim delavcem

LETO	ZLATA	SREBRNA	BRONASTA
1979	Drago Karolin	Vojko Čeligoj, Stanko Česnik, Dimitrij Grlj, Edo Lenarčič	Luciano Saccomandi, Franc Godec, Ivan Muha, Dušan Primc
1980	Julijan Gržina, Niko Krašovec	Aleksander Batista	Darko Rozman, Mara Primc, Ivan Mahne, Nedeljko Đuranović
1984	Stanko Česnik	Mara Primc, Hinko Poročnik, Jadran Žiberna	Drago Kranjc, Vojka Kopriva, Lado Čeligoj, Dušan Prosen
1985		Teo Šircelj	Nija Šircelj, Stojan Šestan, Miro Rolih
1986			Jože Konestabo, Marija Štefančič, Jože Žnidaršič
1987		Mirko Tomažič	Mirko Rogač, Stojan Volk, Vladimir Dimnik, Nataša Kandare, Marica Širca
1988		Nija Šircelj, Dušan Prosen	Danica Poročnik, Dora Kalčič
1989	Vojko Čeligoj	Nedeljko Đuranović	Franc Šajn, Pavel Kovačič, Dušanka Cerjak, Drago Jagodnik
1990			Marica Gaberšnik, Jadran Možina, Boris Drobnjak
1994		Lado Čeligoj, Danica Poročnik, Stojan Šestan	Miroslav Tomič, Mirjam Čeligoj

Seznam dobitnikov vseh priznanj, ki so jih posamezniki in društva prejela od panožnih zvez in združenj prav gotovo ni popoln. Zato pa naj na kraju omenimo le najstarejšega, še vedno aktivnega bistriškega športnika.

To je Janko Muha, ki je največji del svojega življenja posvetil športu. Je prejemnik številnih priznanj. Od konca druge svetovne vojne deluje v športnem življenju Ilirske Bistrice kot tekmovalec in organizator športa. Bil je prisoten pri vseh športnih panogah: sprva v atletiki in igrah z žogo, pozneje pa nepogrešljiv pri planinstvu, smučariji in rekreaciji.

Janko Muha, starosta bistriških športnikov

ŠPORTNI OBJEKTI

Ob osrednjih osnovnih šolah

Šolska telovadnica	O.Š. Dragotin Kette, Il. Bistrica
Šolska telovadnica	O.Š. Podgora, Kuteževo
Šolska telovadnica	O.Š. Toneta Tomšiča, Knežak
Šolska telovadnica	O.Š. Rudolfa Ukoviča, Podgrad
Športna dvorana	O.Š. Antona Žnideršiča, Il. Bistrica
Kompleks športnih igrišč	O.Š. Dragotin Kette, Il. Bistrica
Kompleks športnih igrišč	O.Š. Antona Žnideršiča, Il. Bistrica
Kompleks športnih igrišč	O.Š. Jelšane
Kompleks travnatega športnega igrišča	O.Š. Rudolfa Ukoviča, Podgrad
Asfaltno športno igrišče	O.Š. Rudolfa Ukoviča, Podgrad
Asfaltno športno igrišče	O.Š. Podgora, Kuteževo
Asfaltno športno igrišče	O.Š. Toneta Tomšiča, Knežak
Asfaltno športno igrišče	O.Š. Rudi Mahnič, Pregarje

Ostali kompleksi športnih igrišč v občini

Kompleks igrišč (balinanje, roket, košarka)	Park Nade Žagar, Il. Bistrica
Nogometno igrišče "Kampo"	Il. Bistrica
Teniški igrišči	O.Š. Antona Žnideršiča, Il. Bistrica
Strelišče (zračna puška)	Dom na Vidmu, Il. Bistrica
Kompleks strelišč Črne njive	Črne njive, Ilirska Bistrica
Športno rekreacijska cona (nogomet, atletika, odbojka)	Trnovo
Športni kompleks (športna, balinarska hala, travnato igrišče)	Zabiče
Kompleks balinišč	Kuteževo
Asfaltno igrišče	Harije
Asfaltno igrišče	Velika Bukovica
Kompleks igrišč (asfaltno igrišče, balinišče)	Tominje
Travnato nogometno igrišče	Bač
Travnato nogometno igrišče	Koseze
Betonsko igrišče	Šembije

Smučarski objekti

Kompleks smučišč Sviščaki	Sviščaki
Kompleks smučišč Mašun	Mašun

Balinišča

Balinišče	Gornji Zemon
Balinišče	Dolnji Zemon
Balinišče	Dobropolje
Balinišče	Sabonje
Balinišče	Podbeže
Balinišče	Podgrad
Balinišče	Mala Bukovica
Balinišče	Studena Gora
Balinišče	Ostrožno Brdo
Balinišče	Sviščaki
Balinišče	Mašun
Balinišče Katarina (dva objekta)	Novokračine
Balinišče	Zajelšje
Balinišče	Bač
Balinišče	Dolnja Bitnja

Ostalo

Fitness center Tomšič	Ilirska Bistrica
Sokolski dom	Ilirska Bistrica
Lokostrelsko strelišče	Ilirska Bistrica - Zarečje

ZGODE IN NEZGODE BISTRIŠKIH ŠPORTNIKOV

Smuk

Kmalu po končani drugi svetovni vojni se je v Ilirski Bistrici športno življenje razmahnilo. Naši športniki so se udeleževali tekmovanj predvsem v domačem kraju. Ob neki priliki pa so se najboljši smučarji udeležili tekmovanja v smučarskih tekih na Blokah. Na startu so bili tudi bistriški smučarji. Starter je napovedal:

»Ena, dva, tri, smuk!!«

Ivko Smuk, ki ni vedel, da je to znak za začetek tekmovanja pa se je oglasil:

»Tu sem, prisoten!«

Startal je seveda s precejšnjo zamudo.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi med tekmovanjem. Ko ga je hotel prehiteti sotekmovalec, je Ivko zaslišal klic:

»Smuk!«

»Kaj hočeš od mene?« Ni namreč vedel, da gre za razpoznavno opozorilo naj se umakne.

Avtogol

Zorko Šajn je bil njega dni dober vratar mladinskega nogometnega društva v Ilirski Bistrici, a je kljub temu včasih prejel gol. Če ne od nasprotnika pa od soigralca Francija Tomšiča. Hudomušni Bistričani, ki so navijali za domače moštvo, so v šali večkrat opozarjali Zorkota z vzkliki:

»Zorko, pazi na Francija!«

Huda nesreča

Zgodilo se je leta 1953 na nogometni tekmi na nekdanjem stadionu v Trnovem nasproti kasarn med nogometaši Postojne in Ilirske Bistrice. Lučano Saccomandi, ki je doslej igral za Postojno, je tokrat nastopil za domačine. Vsi domači igralci so se na moč trudili, da bi ugnali

favorizirane goste iz Postojne. V silni želji za zmago pa je prišlo do nenavadne nesreče. Lučano je v vlogi glavnega branilca razčiščeval nevaren napad gostov. Pri tem pa je napačno zamahnil nogo in nevede tako poškodoval soigralca Cveta Kljuna, da je imel posledice celo življenje. Šport ima lahko tudi tragične posledice.

Boj za prvo mesto

Že takoj po ustanovitvi rokometnega kluba v Il.Bistrici, ki ga je ustanovil Janez Štrukelj že v prvi polovici šestdesetih let, je klub že po dveh letih delovanja mešal štrene na vrhu primorske rokometne lige. Piše se leto 1968. V zadnjem kolu, ki odloča o prvem mestu Bistričani gostujejo v Idriji. V pošteev pride samo zmaga. Vse ostalo pomeni drugo mesto.

Teče zadnjih 15 sekund tekme. Rezultat je neodločen 20 : 20. Ekipa Idrije je z žogo v napadu, domači navijači pa vsi na nogah, čeprav za domačine rezultat ne vpliva na njihovo uvrstitev na lestvici. V trenutku pa se zgodi popoln preobrat tekme. Takšni preobrati dajejo čar in poženejo adrenalin po telesu pri vseh športih. Nepazljivo podajo enega od igralcev Idrije je opazil Boris Rože – Rožca (več kot desetletje eden najboljših igralcev na Primorskem). Kot strela z jasnega je prestregel žogo in šel sam neoviran v protinapad, se iz razdalje šestih metrov od nasprotnikovega gola podal v skok proti vratarju in z žogo zamahnil proti nasprotnikovemu голу. Temu se reče "zicer" ali stoodstotna priložnost. Domača publika je okamenela. Bistriški navijači so bili na nogah, kajti od zmage in prvega mesta jih loči samo trenutek, da žoga zatrese nasprotnikovo mrežo. Ta dogodek bo ostal v nepozabnem spominu vseh, ki so bili tedaj prisotni na tej tekmi. Veliko dramatičnega se je zgodilo v delčku sekunde. Vratar Idrije, ki je videl kaj se dogaja, si je zaščitil glavo z obema rokama in zbežal iz svojega gola. In kaj se je nato zgodilo? Ko je bil vratar že v svojem desnem kotu gola, ga je zadela žoga, ki se je odbila nazaj v igrišče. Nalet Borisa pa je bil tako silovit, da se je zaletel v vratarja, oba skupaj sta porušila gol in se oba znašla v njem. Na srečo se je vse končalo brez poškodb. Tako je rezultat ostal neodločen, kar je za Bistričane pomenilo igranje rokometna v primorski ligi tudi naslednjo sezono. V naslednji sezoni pa so vendarle osvojili prvo mesto in napredovali v prvo slovensko rokometno ligo.

Presenečenje

Rajko Grlj, igralec najboljše petorke v košarkarskem klubu Lesonit, kljub kratkovidnosti, na tekmah ni nosil naočnikov. Koše je navadno zadeval iz neposredne bližine koša. Nekoč pa je nanoslo, da je v zadnjih sekundah pred sodnikovim zaključnim žvižgom z velike oddaljenosti in skorajda nemogočega položaja vrgel žogo proti nasprotnikovemu košu. Sledil je gromki aplavz publike in soigralcev zaradi izrednega zadetka. »Ali je bil koš?« se je začudil, saj ni vedel niti videl, da je dosegel koš.

Motiti se je človeško

Leto 1969. Košarkarski klub Lesonit je igral v drugi zvezni ligi. Neko soboto v mesecu oktobru je bila v Sarajevu ob 20. uri napovedana tekma med košarkarji K.K. Bosne in K.K. Lesonita. Bistriške košarkarje so morali prizadevni člani vodstva kluba z osebnimi avtomobili navsezgodaj ob treh zjutraj odpeljati na železniško postajo na Pivko, kjer so košarkarji vstopili na vlak, ki je vozil na relaciji Trst – Ljubljana. V Ljubljani so igralci presedli na vlak, ki naj bi jih popeljal v Sarajevo. Toda ko je vlak odpeljal, so nekje pri Brezovici ugotovili, da so vstopili v napačni vagon, ki jih je peljal nazaj proti domu. Lahko si mislimo, kako so Bistričani ob devetih dopoldne začudeno gledali košarkarje, ki bi morali biti nekje na poti v Sarajevo. Ker bi bil klub zaradi neodigrane tekme občutno kaznovan, so se košarkarji odpravili na pot z dvema avtomobiloma. Zvečer točno ob 20. uri so prispeli v Sarajevo in odigrali tekmo. Kaj se je na poti dogajalo, na sami tekmi in po njej pa je že druga zgodba.

Čitaj budalo

To je nadaljevanje prejšnje zgodbe. Z dvema avtomobiloma se je okrnjena košarkarska ekipa odpravila na pot v Sarajevo. Zaradi časovne stiske sta šoferja morala močno pritiskati na plin. Nekje v Bosni, v bližini Tuzle, sta se avtomobila bližala večjemu križišču. Da bi prištedili na času je šofer prvega avtomobila zaustavil in vljudno vprašal kmeta na bližnjem polju: »Molim vas, koji je put za Sarajevo?«
»Čitaj budalo!« je odgovoril. In res nas je velika tabla podučila, kje je pot za Sarajevo.

Ušlo mu je

Trener Janez Wallas je imel zahtevne treninge z bistriškimi košarkarji. Na nekem treningu je od fantov zahteval šprint proti nasprotnikovemu košu, ujem žoge in prepričljiv zadetek. Vaja je bila zelo naporna, ker je zahtevala veliko ponovitev in maksimalen napor. Na vrsti je bil marljivi in nadebudni, najmlajši košarkar. V neverjetnem šprintu se je pognal proti nasprotnikovemu košu, ujel podano žogo in se nepričakovano ustavil ter rekel:

»Ujdlu, ujdlu!«

Po rumenkasto vlažnih hlačkah od zadaj smo kmalu ugotovili kaj je ušlo.

Sendvič

Ko so košarkarji TVD Partizan tekmovali v slovenski ligi so na poti jedli kar "z nahrbtnika". Tudi za drese, copate in celo za žoge so morali poskrbeti sami. Po končani tekmi v Zagorju ob Savi je hotel igralec in trener Mitko Grlj pojesti svoj sendvič, ki si ga je prinesel z doma. A med kruhom ni našel salame, ki bi morala biti med rezinama kruha.

Ostro je prijel fante:

»Kdo mi je sunil salamo?!«

Kapetan Tone Štemberger ga je tolažil:

»Morda pa le ni bila tam salama.«

Nakar ga je Mitko prepričal:

»Povohaj, saj še vedno diši po salami!«

Detektiv

Toni Gaertner, zvani Fičo, je bil svoje čase oskrbnik bistriškega bazena. Pravili smo mu tudi "bagnino", ki je italijanski izraz za oskrbnika bazena. Vsak večer je moral urediti kopališče (garderobe, kloriranje vode in podobno). Nekega večera pa je opazil v garderobi nesnago v obliki človeškega iztrebka. Odločil se je, da mora najti storilca te nečednosti. Naslednje jutro so na kopališče pričeli prihajati kopalci. Predvsem mladina, ki je imela napovedani trening. A vhodna vrata so bila zaklenjena. Vsakdo je potrkal. Toni je odprl vrata in v stilu detektiva rekel:

»Ti si!«

Če je bil prišlek začuden, ga je spustil na kopališče.

Ko je prišel "ta pravi", je ravno tako zaslišal ukaz:

»Ti si!«

»Se nisem jaz!«, se je branil vprašani.

»Kaj se nisi?« je vztrajal Toni.

»Ustral,« je bil prepričljiv.

»Pa sem te le dobil!«

Toni se je tako izkazal za dobrega detektiva. Sledila je ustrezna kazen.

Rekord Radivoja Koraća

Radivoj Korać – Žučko, igralec OKK Beograd, je bil v šestdesetih letih prejšnjega stoletja eden najboljših jugoslovanskih košarkarjev vseh časov, prav gotovo pa najboljši strelec. Njegov rekord je bil 99 doseženih košev na tekmi, ki jih je dosegel proti klubu Alvik iz Stockholma. Le koš mu je manjkal do absolutnega svetovnega rekorda. Na tekmi s KK Lesonit naj bi po zamisli trenerja Borivoja Stankovića na domačem igrišču dosegel sto košev. Celotno njegovo moštvo je igralo zanj. Celo sodnika in pomožni sodniki pri zapisnikarski mizi! Tekma je trajala dobri dve uri. A z rekordom ni bilo nič! Takrat so pravila dovoljevala zadrževanje žoge, kar so znali Bistričani, predvsem pa "zunanji" igralec Tone Štemberger, dobro izkoristiti. Zmaga domačinov pa je bila seveda izdatna.

Pozdrav iz Sarajeva

Na kvalifikacijah za vstop v prvo zvezno košarkarsko ligo v Sarajevu leta 1964, so se bistriški košarkarji lepo imeli. Bili so uspešni in se tako uvrstili med najboljše košarkarje v Jugoslaviji. O razpoloženju naših košarkarjev zgovorno priča kratko besedilo na razglednici:

Hrana dobra, vse dobro!

Vaš Zvonko!

Viri:

1. Razgovori z nekdanjimi in sedanjimi športniki in funkcionarji:

Batista, Sašo	Jenko, Andrej	Škrt, Branko
Berginc, Jože	Jenko, Duško	Simčič, Ivan
Brozina, Bojan	Kerma, Simon	Šajn, Tomo
Celin, Branko	Komen, Doris	Šircelj, Teo
Čeligoj, Vojko	Kovačič, Ivan	Škerlavaj, Mitja
Čeligoj, Vladimir	Kosič, Gregor	Škrlj, Anton
Debevc, Zdravko	Lenarčič, Edo	Šlenc, Jožko
Dekleva, Vitomir	Lipolt, Andraž	Štemberger, Branko
Djuranović, Nedeljko	Mihelj, Vojko	Štemberger, Anton
Fatur, Franc	Muha, Andrej	Štemberger, Danilo
Frank, Stojan	Muha, Janko	Štemberger, Darko
Gombač, Alojz	Munih, Sonja	Štemberger, Jurij
Gombač, Vili	Nikolić, Petar	Štemberger, Kristof
Grubič, Gordana	Podobnik, Robert	Tomšič, Viko
Grlj, Vilko	Poročnik, Hinko	Vičič, Stano
Iskra, Jože	Ribič, Tomaž	Žiberna, Jadran
Jagodnik, Drago	Samsa, Jože	Žibert, Ivan

2. Lastniki fotografij:

Berginc, Jože	Dolgan, Slavko	Kovačič, Gregor
Boštjančič, Nerina	Frank, Stojan	Lavrenčič, Anton
Božič, Jože	Gombač, Alojz	Lenarčič, Helena
Brozina, Bojan	Grlj, Dimitrij	Lipolt Andraž
Boštjančič, Alojz	Grlj, Martina	Matko, Tamara
Čekada, Franc	Gorišek, Žiga	Mihelj, Vojko
Čeligoj, Vojko	Iskra, Jože	Mršnik, Marga
Čeligoj, Vladimir	Kirn, Katja	Muha, Janko
Česnik, Stanko	Knafelc, Ivan	Nikolić, Petar
Dimnik, Vladimir	Kopriva, Vlasta	Podobnik, Robert

Poročnik, Hinko
Primc, Anica
Ribič, Tomaž
Rolih, Nikolaj
Samsa, Jože
Skrť, Marko
Slavec, Franc

Špletna stran
Šajn, Tomo
Škrlj, Anton
Štemberger, Branko
Štemberger, Anja
Štemberger, Danilo
Štemberger Darko

Štemberger, Jurij
Tomšič, Igor
Tomšič, Viko
Vičič, Stano
Žbogar, Darinka

3. Ostalo:

1. Diplomsko delo Andraža Čeligoja
2. Jelšane skozi čas, zbornik
3. Balinanje skozi čas, Stanko Česnik
4. Sokol mladi naša nada, Vojko Čeligoj
5. Knjiga o Snežniku
6. Snežni izzivi bele gore
7. spletne strani - povezave:
 - <http://www.kkplama-pur.si/>
 - <http://www.rokometniklub-ilbistrice.si/>
 - http://www.lkkamnik.si/lkk/1Galerija_list.php?a=return
 - <http://www.sk-sneznik.org/>
 - <http://www.nk-ilbistrice.com/novice.php>
 - <http://tdbistrice.org/>
 - <http://www.tenis-klub-ilbistrice.net/>
 - <http://www.mrzlauoda.com/>
 - <http://pdsneznik.si/index.php?stran=mo>
 - <http://www.rusevci.si/dokuwiki/doku.php/predstavitev/zgodovina>
 - <http://ilirska-bistrice1.skavt.net/web/?s=aktualno>
 - <http://www.bridge-postojna.si/>
 - <http://www.s59dgo.org/>
 - <http://www.geocities.com/paintballjelsane/opaintballu.htm>
 - <http://rpp.ilirska-bistrice.si/?stran=projekti-bas-sport>
 - <http://www.slovenia.info/si/jamarstvo/Jamarsko-dru%C5%A1tvo-Netopir.htm?jamarstvo=3817&lng=1>
 - <http://paljuzin.primorska.com/>
 - <http://users.volja.net/markom02/>
 - <http://www.uradni-list.si/1/content?id=19072>

VSEBINA:

ŠPORT PRED LETOM 1950	7
OBDOBJE TVD PARTIZAN	14
ODBOJKA	18
KOŠARKA	19
STRELSTVO	25
TRAP	27
STRELSKI KLUB ČRNE NJIVE	29
BALINANJE	30
KEGLJANJE	33
LOKOSTRELSTVO	35
MOTOŠPORT	37
ROKOMET	39
SMUČANJE	42
KOLESARJENJE	45
NOGOMET	48
ATLETIKA	52
TENIS	54
KARATE	56
PLAVANJE	58
RAFTING	59
PLANINSTVO	60
ALPINIZEM	62
TABORNIKI IN SKAVTI	64
KONJENIŠKI ŠPORT	66
ŠD BASŠPORT	68
ŠPORT V KNEŽAKU	69
ŠPORT V PODGRADU	71
ŠPORT V KOČANIJI	72
ŠPORT V JELŠANAH	74
ŠPORT V HARIJAH	76
ŠPORT NA VELIKI BUKOVICI	77
ŠAH IN BRIDŽ	78
OSTALI ŠPORTI	81
ŠOLSKA ŠPORTNA DRUŠTVA	86
SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE	89
ŠPORTNE IGRE UPOKOJENCEV	91
OBČINSKA ŠPORTNA ZVEZA	92
ZVEZA ŠPORTNIH DRUŠTEV	93
REKREACIJA	94
PRIZNANJA ŠPORTNICAM, ŠPORTNIKOM IN DRUŠTVOM	95
ŠPORTNI OBJEKTI	102
ZGODE IN NEZGODE BISTRIŠKIH ŠPORTNIKOV	104
VIRI	109

Dimitrij Grlj
ZGODOVINSKI PREGLED ŠPORTA NA BISTRIŠKEM

Izdajatelj:
Društvo za krajevno zgodovino in kulturo Ilirska Bistrica
Za izdajatelja: Tomo Šajn

Uredniški odbor:
Dimitrij Bonano
Vladimir Čeligoj
Vojko Čeligoj
Franc Munih
Ivko Spetič
Tomo Šajn
Aleksander Ternovec

Oblikovanje naslovne strani: Romeo Volk
Oblikovanje priprava in tisk: Grafična delavnica Bor, Ilirska Bistrica
Naklada: 300 izvodov

Izdajo knjige so finančno podprli:

- ~ **Občina Ilirska Bistrica**
- ~ **Banka Koper**
- ~ **Plaming skupina d.o.o., Ilirska Bistrica**
- ~ **Plama pur d.d., Podgrad**
- ~ **Zavarovalnica Triglav**
- ~ **Lipolt Dva d.o.o., Ilirska Bistrica**
- ~ **Atelje Villa d.o.o., Ilirska Bistrica**
- ~ **Miran Rolih s.p., Zarečje**
- ~ **Pro-ToM d.o.o., Ilirska Bistrica**

ZBIRKA ILIRSKE TEME:

- več avtorjev:* LETO POMEMBNIH JUBILEJEV (1994)
Ivko Spetič: ŠOLSTVO NA BISTRIŠKEM (1996)
Karel Rustja: 130 LET ŽELEZNIŠKE PROGE PIVKA-REKA (2003)
Aleksander Ličan: SPOMINI IZ SIBIRIJE (2006)
Ivan Simčič, Franc Poklar: JOSIP - NADOSLAV POTEPAN (2008)
Gregor Bolčina: MAŠUN, NASTANEK, RAZVOJ IN POMEN GOZDNE PRISTAVE (2009)
Anja Hofman: ŽEJNA SREČE IN RESNICE, Maksa Samsa, življenje in delo (2009)
Dimitrij Grlj: ZGODOVINSKI PREGLED ŠPORTA NA BISTRIŠKEM (2011)